

Velenjski premog za TE Šoštanj še do leta 2054

stran 4

Slovenski rudarski reševalci so usposobljeni

stran 7

**Maximo, informacijski sistem za podporo
vzdrževanju**

stran 10

Zimzelen odprl vrata

stran 22

PREMOGOVNIK

V E L E N J E

RUDAR

ČASOPIS PREMOGOVNIKA VELENJE IN POVEZANIH DRUŽB

Oktober 2009

9

številka

Izhaja od leta 1953

Republiška reševalna vaja

stran 7

Sejem Tehnoma

stran 11

Zimzelen odprl vrata

stran 22

10 let Muzeja premogovništva Slovenije

stran 24

VSEBINA

- 4 | Velenjski premog za TE
Šoštanj še do leta 2054
- 6 | Še 600.000 ton premoga
- 7 | Slovenski rudarski reševalci
so usposobljeni
- 9 | Dnevi zaščite in reševanja
- 10 | Maximo, informacijski
sistem za podporo
vzdrževanju
- 11 | Sejem Tehnoma
- 12 | Komprimirani zrak –
najdražja energija
- 13 | V krizi je najboljša
investicija v učinkovito rabo
energije
- 14 | Novice iz energetike
- 15 | Naj skupina 2008 na izletu
- 16 | Novo šolsko leto tudi za
študente
- 18 | Na obisku: Simon Dobaj
- 20 | Zaključen projekt HE
Blanca
- 21 | Balkanmine, 3. rudarski
kongres balkanskih držav
- 22 | Zimzelen odprl vrata
- 24 | Desetletje odsevanja
vrednot
- 27 | Geološki stolpec kamnin
Šaleške doline
- 28 | »Zaigra naša muzika« na
španskem Oktoberfestu
- 30 | Rudarski oktet in dežela
tulipanov
- 31 | Vabilo brigadirjem
- 32 | Planinski trojček
- 34 | Zdravje
- 36 | Športno društvo
- 39 | Nagradna križanka Golte

KADAR JE NARAVA MOČNEJŠA

»Malokje v Sloveniji in v sistemu varstva pred naravnimi nesrečami smo izpostavljeni naravi tako zelo, kot ste izpostavljeni vi – na eni strani iz nedrij narave poskušate vzeti surovine, ki jih predelane potrebujemo vsi, na drugi strani pa vam narava sporoča, da njene moči iz njenega osrčja ne morete jemati nekaznovano. Včasih je treba priznati, da je narava močnejša. Takrat je pomembno, da imamo dobro usposobljene, opremljene in pripravljene reševalce in splošno reševalno službo – gasilce,« je ob letošnji republiški reševalni vaji zbrane reševalce in gasilce nagovorila ministrica za obrambo dr. Ljubica Jelušič.

Prav v naši dejavnosti velja, da so nevarni dogodki in poškodbe v 80 odstotkih povezani z naravnimi pojavi, to so predvsem sprostitve pritiskov, vdori plinov, plinska atmosfera. S sodobno opremo in znanjem znamo obvladati tehnološke postopke, naravni dejavniki pa velikokrat vplivajo na naše delo in to žal predvsem na tiste dogodke, ki se jih najbolj bojimo in imajo najhujše posledice.

Da bi bilo takšnih dogodkov čim manj oziroma da bi v njih znali pravilno ukrepati, je namen preventivne in kurativne dejavnosti na področju varstva pri delu in Jamske reševalne čete. Ob tem moramo priznati, da ima pripravljenost članov Jamske reševalne čete predvsem kurativne učinke, saj ob nevarnih dogodkih le rešujejo in blažijo posledice.

Vsekakor pa so s preventivnega vidika izredno pomembni njihovo usposabljanje, dobra opremljenost in njihova prisotnost v delovnih moštvi v jami. V vsaki vaji in akciji do zdaj se je pokazalo, da so reakcijski časi reševalcev, ki odidejo v reševanje od doma ali s površine, predolgi; največ lahko storijo reševalci, ki so v jami.

Letošnja republiška reševalna vaja je bila po nekaj letih premora, ko smo se reševalci srečevali le na posvetih, drugo leto zapored znova organizirana. Prav je tako.

Lani smo se srečali v Lendavi, v Premogovniku Velenje pa smo se letos odločili, da v vaji preizkusimo usposobljenost rudarskih reševalnih služb in gasilskih enot, da celoten potek obveščanja speljemo prek Regijskega centra za obveščanje ter da v vaji preverimo zahtevno predpostavko. Vse troje je delovalo dobro oziroma se je pokazalo kot dobra odločitev.

Izrednih dogodkov na področju klime in plinskega stanja je letos v jami manj kot prejšnja leta. Na dveh odkopih, ki delata zdaj, izredno redko prihaja do prekoračitev koncentracij plinov, prav tako na nobenem odkopu ni bilo nenadnih vdorov plinov. Več pa beležimo nepričakovanih sprostitve pritiskov in zaradi tega tudi nevarnih dogodkov in poškodb pri delu. To se dogaja predvsem na pripravnih deloviščih pri pretesarbi jamskih objektov ter pri ropanju in vgrajevanju jeklenega ločnega podporja.

Sicer pa se letos število nevarnih dogodkov in poškodb giblje enako kot lani.

Želim si, da se številke do konca leta ne bi veliko povečale ter da bi čim več tistih nevarnih dogodkov in nezgod, ki jih lahko preprečimo, tudi preprečili.

Mag. Marjan Kolenc, glavni tehnični vodja

Časopis Premogovnika Velenje
in povezanih družb,
oktober 2009, številka 9

IZDAJATELJ

Premogovnik Velenje

UREDNIŠTVO

Glavna in odgovorna urednica:

Diana Janežič

Novinarka in lektorica:

Dragica Marinšek

Naslov: Uredništvo Rudarja,

Partizanska 78, 3320 Velenje,

tel. 03/899-6396, faks 03/5869-131,

el. pošta: diana.janezic@rlv.si

UREDNIŠKI ODBOR

Tadeja Mravljak Jegrišnik, predsedni-

ca, Diana Janežič, glavna in odgo-

vorna urednica, Dragica Marinšek,

lektorica, Ivo Hans Avberšek, obliko-

valec, Pavel Skornšek, Proizvodnja,

Branko Mlinšek, svet delavcev, Tomo

Lipnik, sindikat, Helena Šumah Zalu-

beršek, HTZ Velenje, Ivan Pečovnik,

RGP, Srečko Gračner, PV Invest,

Suzana Puc, GOST

OBlikOVANJE

Ivo Hans Avberšek, StudioHtz, HTZ

Velenje, el. pošta: hans@rlv.si

TRŽENJE OGlasOV

StudioHtz, HTZ Velenje, kontakt:

David Koren, el. pošta:

narocila.studiohtz@rlv.si, tel.

03/5871-774, GSM 051-301-634

TISK

StudioHtz, HTZ Velenje,

I. P., d. o. o., Velenje

NAKLADA

4000 izvodov

Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni

v Skupini Premogovnik Velenje in

člani Kluba upokojencev Premogov-

nik Velenje brezplačno. Davek na

dodano vrednost po stopnji 8,5 %.

Poštnina plačana pri pošti 3320.

NASLOVNICA:

Še 50 let

foto Hans

VELENJSKI PREMOG ZA TE ŠOŠTANJ ŠE DO LETA 2054

Direktorji Holdinga Slovenske elektrarne, TE Šoštanj in Premogovnika Velenje so 12. oktobra podpisali dolgoročno pogodbo o nakupu premoga, zakupu moči in nakupu električne energije.

Pogodba ureja pogoje poslovanja TE Šoštanj po dokončanju investicije v blok 6. Nanaša se na obdobje od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2027 in določa, da bo Premogovnik Velenje od 1. januarja 2015 do 31. decembra 2020 dobavil TE Šoštanj za 41.880.000 GJ premoga na leto za potrebe predelave v električno energijo. V obdobju od leta 2021 do 2027 pa se bodo te količine znižale za 2,5 odstotka glede na leto 2020. Natančne količine bodo določene v letnih pogodbah, vendar naj glede na osnovno količino ne bi odstopale za več kot 10 odstotkov.

Dr. Milan Medved je s podpisom pogodbe zelo zadovoljen. »Za Premogovnik Velenje je ta pogodba pomembna zato, ker dolgoročno postavlja poslovne okvirje, v katerih bomo delovali. Prepričani smo, da bomo pridobivali premog, ki bo konkurenčen in bo omogočal tudi konkurenčno ceno električne energije iz TE Šoštanj.

Količina premoga je usklajena za dve obdobji; v prvem do konca leta 2020 gre za okoli 4 milijone ton, v drugem pa se bodo količine prodanega premoga gibale skladno s potrebami TE Šoštanj in bodo postopoma padale do leta 2027, ko bo z obratovanjem končal še zadnji stari blok, to je blok 5.

Dogovorili smo se za izhodiščno ceno 2,25 €/GJ. Ta cena je za nas sprejemljiva, o njej smo v Premogovniku Velenje že dalj časa govorili in se nanjo že dalj časa pripravljamo,« pravi direktor Premogovnika Velenje.

Kot je poudaril direktor, pa zniževanje cene premoga in optimaliziranja stroškov ne pomenita odpuščanja zaposlenih, prej nasprotno.

»Načrtujemo, da bo skupno število zaposlenih v Premogovniku Velenje še naprej padalo, vendar pa bomo morali na proizvodnih delovnih mestih oziroma pri pridobivanju premoga zaposlovati nove delavce vseh strok.

Ker so strokovni poklici v rudarstvu deficitarni, vlagamo dodatne napore v pri-

dobivanje mladih za te poklice.

Velik poudarek pa dajemo še naprej zaposlovanju v hčerinskih podjetjih, kjer ustvarjamo prihodke na trgih izven matičnega podjetja. Pri tem smo v zadnjih letih naredili velike korake naprej.«

TRIJE POMEBNI PROJEKTI

Kot smo že zapisali, se v Premogovniku Velenje že nekaj časa intenzivno pripravljamo na zagotavljanje pogojev za ceno premoga, ki bo omogočala konkurenčno proizvodnjo električne energije v bloku 6 v TE Šoštanj.

V Razvojnem načrtu Premogovnika Velenje za obdobje 2009-2018, ki ga je potrdil Nadzorni svet Premogovnika Velenje in je bil predstavljen na Strateški konferenci Holdinga Slovenske elektrarne, smo predvideli postopno zniževanje cene s sedanjega nivoja na 2,25 €/GJ v letu 2015.

V tem času bodo izpeljani tudi vsi ključni razvojni projekti, med katerimi so najbolj pomembni trije.

Pri projektu **Optimiziranje odkopnih parametrov** smo s povečevanjem širin odkopov v zadnjih dveh letih prešli s 140-metrskih na več kot 200-metrške odkope.

V septembru 2008 smo uspešno izvedli preizkus obratovanja 210-metrskega odkopa, pripravljamo pa tretji nivo odkopavanja na G-ploščah, kjer bodo delovali odkopi širine 220 metrov.

Zelo pomemben razvojni program je **Modernizacija dela na pripravnih delovnih mestih**, ki izdelujejo jamske proge in vse potrebne objekte za proizvodnjo premoga.

»Razvojni projekt dobro poteka in zadovoljen sem z rezultati poskusov pripravske številke 7. Izdelovanja jamskih prog smo se lotili z uporabo najsodobnejše opreme, preizkusili bomo nekatere nove elemente podgrajevanja in utrjevanja okolne hribine. Storili bomo nekaj pomembnih izboljšav tudi pri organizaciji dela,« pravi dr. Medved.

Tretji pomemben projekt je **Optimiza-**

Dr. Milan Medved: »Naše načrtovanje delovanja vsaj še za 50 let je povsem realno.«

ranje sistema za transport premoga od jamskih delovišč na površino.

V letih, ko smo v Premogovniku Velenje odkopali več kot 5 milijonov ton premoga na leto, je bilo odprtih več kot 90 kilometrov jamskih prog, skozi katere poteka tudi večkilometrski sistem gumijastih trakov, ki vozijo premog iz jame na površino.

Dr. Medved: »S selitvijo odkopov v centralni del kadunje smo ugotovili, da bi lahko te dolge transportne poti skrajšali. V ta namen pospešeno pripravljamo investicijski program za jašek NOP 2. Po njem bomo z vertikalnim transportom s skipi izvažali premog na površino neposredno na deponijo premoga.«

ZELENA LUČ ZA BLOK 6

Nadzorni svet Holdinga Slovenske elektrarne je na svoji seji 19. oktobra prižgal zeleno luč za gradnjo bloka 6 TE Šoštanj.

S pogodbo je količina premoga usklajena za dve obdobji; v prvem do konca leta 2020 gre za okoli 4 milijone ton, v drugem pa se bodo količine prodanega premoga gibale skladno s potrebami TE Šoštanj.

Člani Nadzornega sveta so soglašali, da je Novelirani investicijski program primerna podlaga za začetek realizacije projekta. Nadzorni svet je tudi ugotovil, da so dani pogoji, da HSE izda starševsko garancijo za investicijo.

Hkrati je bilo generalnemu direktorju HSE Borutu Mehu dano predhodno soglasje k dokapitalizaciji TEŠ do višine 85,4 mio EUR še v tem letu.

Prižgana je bila tudi zelena luč za zaključne dogovore o ostalih virih financiranja te, za skupino HSE in državo pomembne naložbe v energetiko. Projekt gradnje šestega bloka TEŠ je uvrščen v Resolucijo o nacionalnih razvojnih projektih za obdobje 2007–2023 in je strateškega pomena za državo.

Investicija v blok 6 bo financirana iz naslednjih virov: 300 mio EUR bodo znašali lastni viri HSE in partnerja oziroma partnerjev, 100 mio EUR predstavljajo lastni viri investitorja, to je TEŠ, okoli 500 mio EUR bodo znašali krediti EIB in EBRD, ostali krediti (HSE, poslovne banke, partnerji) pa 200 mio EUR.

Dr. Franc Žerdin, predsednik Nadzornega sveta HSE, je na seji izrazil zadovolj-

stvo: »Po dolgih in zahtevnih pogajanjih ter usklajevanjih, povezanih z investicijo v gradnjo bloka 6, z zadovoljstvom ugotavljam, da so izpolnjeni potrebni pogoji za začetek izvedbe zahtevne investicije v blok 6.«

Vsekakor smo bili te novice zelo veseli tudi v Premogovniku Velenje. **Dr. Milan Medved:** »Zelo smo veseli tega napredka pri projektu gradnje bloka 6, v zadnjih mesecih je bilo delo na projektu res intenzivno. Vesel sem, da so naši kolegi v TE Šoštanj skupaj s sodelavci v HSE končno dali piko na i temu investicijskemu programu. Da se bo to res zgodilo, nisem dvomil, vsekakor pa je izvajanje naših načrtovanih projektov zdaj bolj jasno.

Investicija v blok 6 je pomembna z več vidikov. To je prioriteta investicija slovenske elektroenergetike in menim, da je predvsem potrebna za prihodnjo varno in zanesljivo oskrbo slovenskih porabnikov z električno energijo.

Gradnja bloka 6 je pomembna tudi z ekološkega vidika. Tudi prebivalci v Šaleški dolini in v regiji, na katero vpliva TE Šoštanj, si zaslužijo, da se premog

porablja v najsodobnejših energetskih napravah, ki so za okolje čim bolj sprejemljive.

Z dolgoročnostjo investicije je ob dejstvu, da bo blok 6 porabljal velenjski premog, ki ga je na razpolago še dovolj, jasna tudi prihodnost Premogovnika Velenje. To pomeni zagotovljeno delo pri pridobivanju premoga vsaj še do leta 2054, kolikor je življenjska doba bloka 6. K temu moramo prišteti še leta, ki bodo nekoč potrebna za zapiralna dela v premogovniku. Zato je naše načrtovanje delovanja vsaj še za 50 let povsem realno.«

Diana Janežič

ŠE 600.000 TON PREMOGA

»Letošnja proizvodnja bo nekoliko nižja od načrtovane, in sicer za 160.000 ton. Kurilna vrednost premoga je precej višja od načrtovane, predvsem na odkopu v Pesju je kvaliteta premoga pozitivno presenečenje. Tudi zaradi tega bo treba odkopati okoli 8 odstotkov manj premoga.«

Tako je povedal **mag. Marjan Kolenc**, glavni tehnični vodja, in dodal, da v jesenskem delu odkopno fronto in dinamično odkopavanja prilagajamo stanju na deponiji. Dogovorjeno je namreč, da naj količina premoga na njej ne bi bistveno preseгла 500.000 ton.

16. oktobra je zaključil z delom odkop -50 A v jami Pesje, ob tem pa je intenzivno potekala montaža odkopa -50 B. V začetku novembra bo ta odkop začel normalno obratovati.

Na odkopu -120 B v jami Preloge so se slabe razmere z odvozno progo umirile in načrtujemo, da bomo v začetku novembra ukiniti štiriizmensko delo in prešli na triizmenskega.

Mag. Kolenc: »Po zaključenem remontu v TE Šoštanj so se razmere normalizirale in postale bolj jasne. V zadnjih dveh mesecih moramo odkopati še okoli 600.000 ton premoga, kar ne bi smelo biti problematično. To tudi pomeni, da bomo koristili vseh šest dni načrtovanega kolektivnega dopusta do konca leta, razen nekaterih sodelavcev, ki so v času šolskih počitnic delali pri montaži odkopa v Pesju.«

PRIPRAVSKA DELOVIŠČA

Sodelavci v Pripravah imajo odprtih več delovišč in so se ob dejstvu, da odkopavanje poteka le na dveh odkopih, lahko bolj posvetili sanacijam stabilnih objektov.

V oktobru so še sodelovali pri montaži novega odkopa -50 B v jami Pesje. V jami Pesje poleg tega dve pripravski številki že intenzivno pripravljata odkop -50 C.

V južnem krilu jame Preloge poteka pretesarba trase sedežnice, kar bo tra-

jalo še do konca leta, nato pa bo ponovno vzpostavljen prevoz s sedežnico v južno krilo in G-področje te jame.

V G-področju sta dve pripravski delovišči. Številka 11 je v oktobru začela izdelovati komoro za odkop G2/C, ki naj bi se v obratovanje vključil v aprilu 2010. Objekti so v dobrem stanju.

Druge pripravka številka pa na novo tesa-

ri dostavni prečnik, ki je bil v zelo slabem stanju, in pri tem jim največ težav povzročajo sprostitve pritiskov.

Ker gre na pripravskih deloviščih v glavnem za sanacije, pripravske številke dosegajo zelo spremenljivo število metrov izdelave jamskih prog. Mag. Kolenc: »Letos bodo pripravske številke vključene v zelo velik obseg del pri pretesarbah, manj pa pri izdelavi novih prog.

S pretesarbami smo že in še bomo izboljšali stanje nekaterih stabilnih objektov oziroma objektov, ki jih bomo uporabljali daljši čas. To so objekti za glavnim odvozom in v glavni izstopni progi proti Šoštanju.«

Ob tem pripravka številka 7 nadaljuje poskuse pri uvedbi novih tehnologij in materialov pri izdelavi etažnih jamskih prog, reorganizaciji na pripravskih deloviščih, izdelavi nove izolacijske obloge jamskih prog in nove transportne opreme na izbranem delovišču v jami Pesje.

»Kot pri vseh poskusih in uvajanju novosti se tudi na tem delovišču pri transpor-

tnem sistemu in napredovalnem stroju pojavljajo težave oziroma posebnosti, ki jih sproti odpravljamo.

Tesarjenje proge teče, kot smo predvideli, torej v 50-metrskih odsekih z različnimi tehnologijami podgradnje. Preizkušamo in ugotavljamo razliko med novimi in starimi loki, novimi in starimi veznicami, stanje proge s sidranjem in brez njega, preizkušamo nove zapolnjevalne materiale.

Osnovni namen tega delovišča je preizkus opreme in novih tehnologij. Ugotavljamo, da je nova oprema učinkovita predvsem pri humanizaciji dela in povečevanju produktivnosti z vidika zanesljivosti obratovanja in boljše organizacije dela. Delavci so zadovoljni s potekom del in pozitivno pristopajo k izvajanju preizkusa.«

Diana Janežič

PROIZVODNJA SEPTEMBER 2009

odkop	načrtovano	doseženo	+/-	%	ton na dan
-120/B	150.000	147.994	-2.006	98,66	7.400
-50/A	182.000	168.325	-13.675	92,49	8.416
Proizvodnja	332.000	316.319	-15.681	95,28	15.816
Priprave	8.000	9.426	1.426	117,83	471
Skupaj PV	340.000	325.745	-14.255	95,81	16.287

V vaji so sodelovale reševalne ekipe iz Premogovnika Velenje, Idrije, Naftelendava in Rudnika Trbovlje – Hrastnik (od leve). Predstavniki iz Mežice so bili opazovalci.

SLOVENSKI RUDARSKI REŠEVALCI SO USPOSOBLJENI

Letošnja republiška reševalna vaja, v kateri so svojo strokovno usposobljenost preizkusile reševalne čete iz Premogovnika Velenje, Rudnika Trbovlje – Hrastnik, Idrije, Naftelendava, ter ekipe gasilcev PIGD Premogovnika Velenje in PGD Velenje, je bila 9. oktobra v Premogovniku Velenje.

Reševalna vaja spada v sklop skupnih republiških reševalnih vaj, ki potekajo enkrat letno v različnih rudarskih organizacijah. Reševalna služba Premogovnika Velenje šteje 104 člane, Rudnika Trbovlje – Hrastnik 60 članov, medtem ko je drugod ta številka precej manjša – v Naftelendavi 15 članov, v Idriji 8 in v Mežici 6 članov. V letošnji vaji je sodelovalo 45 reševalcev, predstavniki reševalnih služb pa so se dan prej sešli tudi na strokovnem posvetu.

NEVARNOSTI PRI DELU OSTAJAJO

Republiški reševalni vaji so prisostvovali tudi ministrica za obrambo Republike Slovenije dr. Ljubica Jelusič, predstavniki Mestne občine Velenje, urada RS za zaščito in reševanje, civilne zaščite, Gasilske zveze Slovenije, inšpektorata RS za

energetiko in rudarstvo ter inšpektorata RS za varovanje pred naravnimi in drugimi nesrečami.

Pred pričetkom vaje je zbrane pozdravil direktor Premogovnika Velenje **dr. Milan Medved**: »Najbrž se vsi zelo dobro zavedamo, da rudarji – kljub najsodobnejši tehnologiji – še vedno delajo v zahtevnih razmerah. Varnost in zdravje zaposlenih sta eden glavnih strateških ciljev podjetja in jima posvečamo posebno pozornost. Ker je za Premogovnikom Velenje že častitljivih 134 let, smo v tem obdobju dodobra spoznali, da je moč narave neomajna. Čeprav smo po napredku, razvoju in tehnologiji med premogovniki v svetovnem vrhu, je večina nevarnosti, s katerimi so se rudarji srečevali nekoč, prisotna tudi danes.

A zaradi znanja, izkušenj in sodobne opremljenosti te potencialne nevarnosti obvladujemo neprimerljivo bolje kot nekoč.

Prostovoljno industrijsko gasilsko društvo Premogovnik Velenje šteje 37 članov. Uporablja sodobno gasilsko zaščitno in tehnično opremo, v vaji pa so člani prikazali svojo usposobljenost za reševanje v izrednih dogodkih.

Varnostno-tehnološki informacijski sistem je nudil močno podporo pri vodenju in izvajanju vaje. Ministrica dr. Ljubica Jelušič, druga z desne, je z zanimanjem opazovala dogajanje v jami.

Vse pomembne varnostne parametre spremljamo prek Varnostno-tehnološkega informacijskega sistema. Za vse potencialne nevarnosti oziroma izredne dogodke imamo izdelan Načrt obrambe in reševanja. Kadar nastopijo izredne razmere, po potrebi aktiviramo Jamsko reševalno četo, ki je sestavljena iz najboljših delavcev v podjetju. »

V letošnji vaji so sodelovali tudi člani Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnik Velenje, ki so ob tej priložnosti prevzeli novo gasilsko vozilo VW transporter kombi 2,5 TDI za prevoz moštva.

»SISTEM DELUJE VZORNO.«

Predpostavka vaje sta bila razlitje in vžig nafte na ranžirni postaji za transport materiala pred jaškom NOP. Pri tem se je poškodoval eden od delavcev. Ekipa gasilcev so požar na površini pogasile, zaustavile odtekanje nafte ter poskrbele za ponesrečenca.

Gost dim se je s tokom svežega vstopnega zraka hitro razširil tudi v jamo in z nevarnimi plini je bila ogrožena celotna jama. Tja je vodstvo reševanja napotilo ekipe rudarskih reševalcev, ki so ukrepale v skladu z Načrtom obrambe in reševanja ter so med drugim morale nuditi prvo pomoč in iz jame prinesiti tri ponesrečenca.

Ob zaplinitvenju jame je bilo treba iz nje umikati vse zaposlene ter spremeniti in omejiti zračenje. Vajo je vodil štab reševanja, komunikacija pa je potekala prek VTIS-a.

Premogovnik Velenje je v vaji sodeloval s tremi ekipami. Dve sta delovali v jami, ena pa je gostom na površini prikazala nameščanje reševalnih aparatov, nudenje prve pomoči ter fizično usposabljanje na trenažernih aparatih in v dimni komori. Gostje so si ogledali tudi reševalno postajo in VTIS.

Ministrica **dr. Ljubica Jelušič** je po ogledu vaje povedala: »Zelo sem zadovoljna, da smo imeli v Premogovniku Velenje priložnost spremljati, kako uspešno delujejo reševalci iz različnih slovenskih premogovnikov, kako v Premogovniku skrbijo za varnost svojih delavcev in kako zelo dobro so reševalne ekipe usposobljene za svoje delo.

Glavno sporočilo današnje vaje je bil ogled usposabljanja reševalcev. Premogovnik Velenje ima izjemno razdelan sistem usposabljanja reševalcev, ki morajo biti stalno pripravljeni za pomoč. Na Ministrstvu za obrambo smo v okviru Uprave za zaščito in reševanje zelo veseli, da imamo tako dobro uspo-

sobljeno reševalno četo. Pomembno je videti, da ti ljudje res dobro delajo in so dobro usposobljeni. Sama pa sem se tudi prepričala, da so zelo motivirani in energični.

Obisk v Premogovniku Velenje me je navdušil. Prvič sem videla, kako se usposabljaajo reševalci in kako delujejo, celotna vaja pa me je prepričala, da sistem deluje vzorno. »

PRVA ANALIZA

V prvi analizi po vaji so mag. Marjan Kolenc, vodja Jamske reševalne čete in vodja reševalne vaje, Anton Planinc, republiški rudarski inšpektor, dr. Pavle Grošelj, zdravnik, ter dr. Milan Medved, direktor Premogovnika Velenje, ocenili, da je vaja uspela in se zahvalili vsem sodelujočim ekipam in posameznikom za odlično sodelovanje.

Mag. Marjan Kolenc je poudaril, da je predpostavka, uporabljena pri tej vaji, malo verjetna. Požari v jami so ena od potencialnih nevarnosti, ki se v zadnjih letih zaradi optimizirane tehnologije izdelave jamskih prostorov in učinkovitega varnostno-tehnološkega informacijskega sistema (VTIS) praktično ne pojavlja več, a kljub temu moramo biti na to možnost stalno pripravljeni.

»V vaji smo preskusili tri stvari: obveščanje prek regijskega Centra RS za obveščanje, sodelovanje rudarskih reševalcev in gasilskih enot ter ukrepanje ob zelo zahtevni predpostavki vaje. Vse je potekalo usklajeno, hitro in uspešno,« je povzel mag. Kolenc.

Vodja vaje je še povedal, da je bilo v vaji preizkušeno tudi obveščanje zaposlenih v jami, predvsem tistih, ki se premikajo in niso ob govorilnih napravah. Zanje je pomembno samozaščitno delovanje ob zaznavi dima, plina in pravilno ukrepanje. Nadalje je bilo v vaji znova potrjeno, da lahko najbolj učinkovito ukrepajo in pomagajo ponesrečenim reševalne ekipe, ki so že v jami. Reakcijski časi prihoda reševalcev s površine so namreč predolgi.

Anton Planinc je poudaril, da bodo na Koordinaciji petih reševalnih postaj RS podrobneje analizirali vajo, kot vodja Rudarske inšpekcije RS pa je povedal, da je bila izbira predpostavke zelo dobra, cilji zahtevne vaje pa doseženi.

»Preskusili smo sistem obveščanja prek Regijskega centra za obveščanje RS in vseh drugih organov do vodje reševanja in ta sistem je deloval. Vaja je potekala natančno po Načrtu obrambe in reševanja. Štab reševanja je s svojo povezovalno vlogo,

Predpostavka vaje sta bila razlitje in vžig nafte na ranžirni postaji za transport materiala pred jaškom NOP. Pri tem se je poškodoval eden od delavcev.

ki je podrejena vodji reševanja, deloval odlično. VTIS je nudil močno podporo pri vodenju in izvajanju vaje, vodja reševanja pa je vodjem reševalnih ekip dajal jasna in kratka navodila,« je dosežene cilje vaje komentiral Anton Planinc.

Dr. Milan Medved je poudaril pomen obiska ministrice za obrambo, saj se je, kot je dejala, prvič seznanila z delom rudarskih reševalcev. »Reševalci smo večkrat sami sebi zadostni, ker nas v to sili delo. Zavedati pa se moramo, da smo del širšega sistema zaščite in reševanja, kar smo s tokratno vajo tudi preskusili in našo usposobljenost prikazali tudi odgovornim v tem sistemu.

Vsem, ki ste sodelovali pri pripravi in izvedbi vaje, se zahvaljujem, posebej pa rudarskim reševalcem in drugim predstavnikom reševalnih služb iz rudarskih organizacij. Prav je, da se srečujemo, si pomagamo in izmenjujemo izkušnje. Delamo s sodobno tehniko in tehnologijo, a nevarnosti, ki pretijo na delo pod zemljo, so še vedno skoraj enake, le na drugačen način se spopadamo z njimi.«

Diana Janežič

Člani projektne skupine AquaVallis iz HTZ Velenje so ministrici pokazali delovanje neodvisne mobilne enote za filtriranje vode. Gostje so poskusili prečiščeno Pako.

DNEVI ZAŠČITE IN REŠEVANJA 2009

Razstavni prostor (Foto: Dušan Reberčnik)

V Novem mestu so od 15. do 17. oktobra potekali Dnevi zaščite in reševanja 2009 pod okriljem Uprave RS za zaščito in reševanje Ministrstva za obrambo. Namen srečanja ni bil le predstavitev vseh reševalnih služb in njihovega dela pri reševanju v naravnih in drugih nesrečah, ampak tudi svetovanje in seznanjanje ljudi.

V akciji so se predstavile vse reševalne službe, kot so gasilci, Uprava za zaščito in reševanje, potapljači, reševalci, Rdeči križ s krvodajalsko akcijo, Slovenska vojska in Policija ter Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu.

Svoj prostor so na srečanju našli tudi trgovci in zastopniki opreme, ki jo reševalne službe potrebujejo. Potekalo je tudi več strokovnih posvetov na temo uveljavljanja organizacijskih sprememb na področju zaščite in reševanja, z ravnatelji slovenskih šol je potekal posvet o izbirnem predmetu s tega področja, srečali pa so se tudi predstavniki Hrvaške, Italije in Madžarske, s katerimi CZ sodeluje.

V sklopu srečanja je bila tudi državna vaja Krka 2009, katere predpostavka je bil padec manjšega avtobusa s potniki v reko Krko. Nekaj ljudi je bilo poškodovanih, nekaj mrtvih, pri vsem pa je šlo za zahtevno operacijo, ki je zahtevala koordinirano intervencijo vseh – od reševalcev do gasilcev in potapljačev.

Reševalna četa Premogovnika Velenje ima z Upravo RS za zaščito in reševanje sklenjeno pogodbo za opravljanje operativnih nalog zaščite, reševanja in pomoči ob rudniških nesrečah. Zato se je na Dnevih zaščite in reševanja predstavila s svojo organizacijo, delom in opremo. Obiskovalcem smo predstavili reševalni dihalni aparat Dräger BG 4, ki je zbudil veliko zanimanja, posebej pri tistih, ki so se s takšno opremo srečali prvič. Predstavili smo tudi servisiranje gasilnih aparatov z namenom navezovanja poslovnih stikov.

Ker je pri vseh aktivnostih reševanja in v naravnih nesrečah zagotovo potrebna tudi čista pitna voda, je podjetje HTZ Velenje predstavilo mobilno filtracijsko napravo za filtriranje vode AquaVallis NME 20.4, ki je namenjena čiščenju površinskih vod in za katero je bilo prav tako veliko zanimanje.

Mag. Bogdan Makovšek
Dušan Reberčnik

MAXIMO, INFORMACIJSKI SISTEM ZA PODPORO VZDRŽEVANJU

Konec leta 2007 smo zastavili delo pri razvojnem projektu Zanesljivost obratovanja v primerjavi s stroški. Cilja projekta sta povečati zanesljivost obratovanja strojev pri pridobivanju in transportu premoga, na drugi strani pa zmanjševati stroške vzdrževanja.

Zakonodaja s področja podzemnega pridobivanja premoga zahteva zapis vseh posegov na strojih in napravah. Oblike zapisov so različne, od zapisov v knjige o pregledih, izmenskih poročil nadzornikov in drugih poročil o izvedbi posegov. Vsi ti zapisi predstavljajo kartoteko strojev.

Zaradi večje preglednosti je bil leta 1992 vzpostavljen informacijski sistem Oracle za podporo vzdrževanju, ki je bil v uporabi vse do začetka oktobra letos, ko smo pričeli z delom v produkciji Maximo.

SKUPNA KARTOTEKA STROJEV

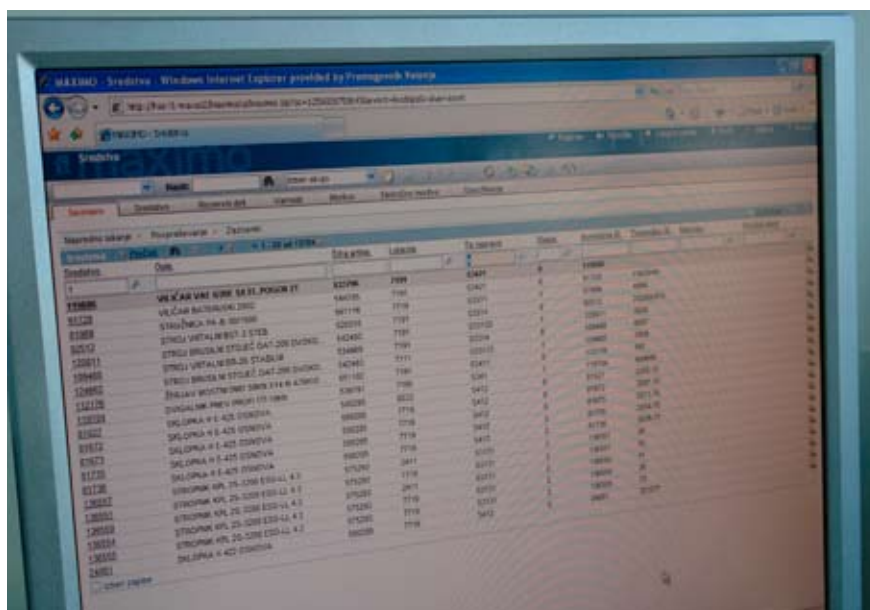
Vpeljavo programa Maximo smo izvedli skupaj s podjetjem Kopa, ki ima bogate izkušnje na tem področju in reference v več podjetjih, kot so TEŠ, Dravske elektrarne, Soške elektrarne, Merkur, Petrol itd.

Osnovno izhodišče je bilo vzpostaviti sodoben informacijski sistem, s katerim bomo dobili celovit pregled o posegih, stanju in stroških vzdrževanja za vseh 45.000 aktivnih naprav, ki jih zdaj uporabljamo za pridobivanje premoga.

Da bi dosegli enoten način popisa vseh dogodkov na strojih in napravah, smo izdelali šifrant za vzroke posegov in rešitve (šifre) posegov.

Glede na vrsto posega smo jih razdelili na elektro, strojne in rudarske posege, vsako posamezno opravilo pa ima svojo šifro. Vsak stroj oziroma naprava ima svojo inventarno številko, na katero vejemo vse podatke o lokaciji, na kateri se nahaja, o opravljenih posegih na njej in stroških, ki so nastali pri njihovem vzdrževanju.

Da bi omogočili celovit pregled nad stanjem naprav na odkopih, pripravnih deloviščih ali pri večjih sklopih naprav,

ID	Ime	Lokacija	Status
1	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
2	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
3	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
4	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
5	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
6	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
7	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
8	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
9	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777
10	VELIKAR VARNOSTNA KOPALNICA	820000	7777

Osnovno izhodišče je bilo vzpostaviti sodoben informacijski sistem, s katerim bomo dobili celovit pregled o posegih, stanju in stroških vzdrževanja za vseh 45.000 aktivnih naprav, ki jih zdaj uporabljamo za pridobivanje premoga.

kot so trakovi glavnega odvoza, črpališča, objekti klasiranja premoga itd., smo nekaterim strojem in napravam določili nadrejene naprave ali sklope. Posegi na teh sklopih se opisujejo enako kot posegi na napravah, ki imajo inventarno številko.

Ključna pri vseh teh informacijskih sistemih je točnost vnesenih podatkov. Mi bomo še naprej uporabljali že ustaljen postopek popisa posegov na strojih, to je izmensko poročilo, ki ga na koncu izmene napiše odgovorni nadzornik in vanj vpiše vse podatke o stroju, osebi, ki je izvedla poseg, vrsti in količini porabljenega materiala in, če je šlo za zastoj,

tudi podatek o trajanju zastoja. Podatke iz izmenskih poročil v jamskih obratih ali službah vnesejo v program Maximo in s tem skupaj gradijo skupno kartoteko strojev.

Občasno je na strojih in napravah treba opraviti večje remonte ali popravila v delavnici Strojnega ali Elektroremonta v podjetju HTZ Velenje. Tudi v teh enotah so prešli na uporabo programa Maximo in bodo popisali vse posege in porabljeni material pri remontu. S tem bomo uresničili osnovni namen, da na enem mestu dobimo vse informacije o posegih na stroju, kar pri uporabi starega programa Oracle ni bilo možno.

POVEZANOST IN PREVENTIVA

Informacijski sistem Maximo je v Premogovniku Velenje povezan še z nekaterimi drugimi informacijski sistemi, kot so QAD (naročanje in nabava materiala), Intouch (varnostno-tehnološki sistem), kadrovska baza in MIK (sistem za poročanje). Iz vseh sistemov dobi Maximo ažurne informacije in jih v obliki poročil po potrebi vanje tudi vrača.

Maximo ima zelo dobro obdelano področje »preventive«. Program nas vnaprej opozori na potreben mesečni, 6-mesečni, letni, 5-letni in 10-letni pregled naprav ter nam lahko ponudi obrazec za evidenco posameznega pregleda ali pa specifikacijo potrebnega materiala za izvedbo pregleda. Vsak pregled se hkrati zabeleži tudi kot poseg na napravi, kar omogoča natančno vodenje kartoteke vseh posegov in opravil za vsako napravo. To je posebej pomembno za vodenje kartoteke Ex naprav.

V začetku bomo preventivo uporabili za potezne naprave, gasilne aparate, varnostne ventile, viseče dizelske lokomotive, strelne strojčke, Ohm-metre, naglavne svetilke, glavne ventilatorske postaje, kompresorsko postajo in izvozna stroja na jaških.

Program Maximo bomo uporabljali na 64 delovnih mestih na ključnih področjih v podjetju, ki so vezana na nabavo, uporabo ali vzdrževanje strojev in naprav.

VELIK PROJEKTI TIM

Projektni tim za izvedbo implementacije Maximo je bil sestavljen iz predstavnikov Projektive, Strojne in Elektropriprave dela, Informatike, Jamske strojne službe, Jamske elektroslužbe ter obratov Priprave in Proizvodnja. Pri delu je bilo največ težav pri poenotenju in usklajevanju že utečenih postopkov zapisovanja posegov na elektro in strojnem področju.

Za do zdaj opravljeno delo pri implementaciji Maxime si vsi člani projektne tima zaslužijo pohvalo, pričakujem pa, da bodo tudi naprej vsak na svojem področju nosilci koristne uporabe in razvoja tega informacijskega sistema.

Pri vpeljavi informacijskega sistema Maxima v Premogovnik Velenje je imel zelo pomembno vlogo projektni tim iz podjetja Kopa z vodjo Janezom Šternom. Kartoteko strojev so prenesli v Maximo, program prilagodili našemu sistemu vzdrževanja strojev, vgradili potrebne integracije z drugimi informacijskimi sistemi in glede sistema izobrazili uporabnike v Premogovniku Velenje. Sodelovanje z njimi je bilo zelo dobro, v letu dni skupnega dela pa smo se vsi tudi

veliko naučili.

Na stroške pri vzdrževanju tako ali drugače vplivamo na več področjih, zato je prav, da so podatki o izvedenih posegih, zastojih in drugih dogodkih dostopni vsem, ki vplivajo na njih. Z informacijskim sistemom Maximo smo dobili kvalitetno orodje, ki nam bo pomagalo pri vpeljavi ukrepov za zmanjšanje stroškov vzdrževanja in povečanje obratovalne zanesljivosti.

Vzdrževanje strojev in naprav je nujno

za doseganje kontinuirane proizvodnje, predstavlja pa strošek, ki ga je treba neprestano skrbno nadzorovati in zmanjševati. Kako uspešni bomo in koliko bomo znali izkoristiti dano informacijsko podporo, pa je odvisno predvsem od nas in dosledne uporabe programa na vseh področjih vzdrževanja.

Pavel Skornšek

SEJEM TEHNOMA

Premogovnik Velenje ter hčerinski podjetji RGP in HTZ so se med 13. in 17. oktobrom prvič samostojno predstavili na 35. mednarodnem sejmu TEHNOMA v Skopju, ki je letos poudarjal obnovljive vire energije in okolju prijazne tehnologije.

Organizator sejma je bilo podjetje Skopski saem, ki je v lasti velenjske družbe ERA, d. d., in v okviru sejma so priredili tudi simpozij z omenjenih področij ter poslovna srečanja med posameznimi zainteresiranimi družbami.

V okviru sejma TEHNOMA so bili tudi 35. mednarodni sejem Makinova 2009 – sejem metalurgije, elektronike, energetike, nekovin, gradbeništva, zaščite in varovanja, 10. mednarodni sejem obrti in podjetništva ter 29. sejem inovacij.

Na sejmu smo predstavljali Premogovnik Velenje in prodajne programe celotne skupine, še posebej pa smo izpostavili program podzemnega pridobivanja premoga v Premogovniku Velenje, rudarske gradbene storitve iz podjetja RGP ter programa sončnih elektrarn in AquaVallis – filtri za vodo iz podjetja HTZ Velenje.

Naš razstavni prostor je obiskalo veliko ljudi, še posebej so bili zanimivi obiski predstavnikov Elektrogospodarstva Makedonije in obiskovalcev, ki so jih zanimali obnovljivi viri energije. Sejem je obiskala tudi delegacija vodstva Premogovnika Velenje, ki se je sestala z upravo Elektrogospodarstva Makedonije v vezi s sodelovanjem pri razvoju podzemnega pridobivanja premoga ter vodstvom Skopskega sejma, ki je ponudilo sodelovanje pri razvoju Makedonskega trga v okviru hčerinskega podjetja Ekoenergetika.

Zaradi velikih načrtov, ki jih pripravljajo v Elektrogospodarstvu Makedonije na področju podzemnega pridobivanja premoga in spodbujanju države k investicijam v obnovljive vire energije, je bil naš nastop na sejmu popolnoma opravičen in predstavlja velik potencial za trženje naših storitev v Makedoniji.

Mag. Aleš Dremel

KOMPRIMIRANI ZRAK – NAJDRAŽJA ENERGIJA

Številne neodvisne študije kažejo, da je odkrivanje in odpravljanje puščanja komprimiranega zraka najbolj učinkovit ukrep za doseganje prihrankov energije v sistemih komprimiranega zraka.

Z odpravo puščanja je možno prihraniti tudi do 42 odstotkov energije, namenjene komprimiranemu zraku. To je 4-krat bolj učinkovito kot kateri koli drugi ukrep na tem področju. Projekti odprave puščanja veljajo kot ukrepi z najkrajšo dobo vračila investicije v sistem komprimiranega zraka. Večina projektov odprave puščanja ima povračilno dobo, krajšo od 6 mesecev, včasih pa je to obdobje lahko tudi krajše od 3 mesecev.

V Premogovniku Velenje komprimirani zrak uporabljamo pri montažah na pripravi in odkopnih deloviščih. Ker je komprimirani zrak zelo draga energija, smo se lotili načrtovanih aktivnosti za zmanjšanje njegove porabe in s tem tudi zmanjšanje stroškov.

Izdelana je programska naloga Komprimirani zrak (PN-06-2009), katere cilj je zmanjšati stroške za proizvodnjo komprimiranega zraka, ki znašajo 240.000 EUR za leto 2008.

V nadaljevanju predstavljamo ukrepe, s

katerimi zmanjšamo porabo komprimiranega zraka, prvi rezultati pa že kažejo, da so puščanja komprimiranega zraka 20 odstotkov manjša, kot so bila pred šestimi meseci, ko smo s to nalogo pričeli.

UKREPI ZA ZMANJŠANJE RABE IN IZGUB

KOMPRIMIRANEGA ZRAKA

Komprimirani zrak kot energija je 10-krat dražji od električne energije, 50-krat dražji od zemeljskega plina in ga je smiselno uporabljati le tam, kjer ni drugega primernege energetskega medija.

Pri proizvodnji komprimiranega zraka se 70 odstotkov energije pri pretvorbi v kompresijo porabi za toploto. Uporabljati je treba regulatorje tlaka (pripravne grupe). Kjer je dovolj 4 ali 5 barov tlaka, jih je treba toliko tudi koristiti. V omrežju je sicer 6 barov. S tem lahko prihranimo do 15 odstotkov energije.

Izredno potratna je raba komprimirane-

Letni strošek, ki nam ga predstavlja puščanje komprimiranega zraka.

€1 kovanec (referenca velikost)	Ocena (letni stroški puščanja)
1 mm (0,07m ³ /min)	392€
2 mm (0,29m ³ /min)	1.978€
3 mm (0,66m ³ /min)	2.480€
5 mm (1,87m ³ /min)	7.200€
10 mm (7,31m ³ /min)	25.200€

*tlak sistema 8 bar, 8000ur/leto, 0,7 kWh

ga zraka za čiščenje delovne obleke in delovnih prostorov ali za hlajenje in zračenje prostorov.

Če s komprimiranim zrakom dela nepoučen ali nemotiviran delavec, je zagotovo porabljene 10 odstotkov več energije, kot če se delavec zaveda, s kako potratnim medijem dela.

PRIMER ODKRIVANJA PUŠČANJA

Št. puščanja	dB	Tlak	Opis puščanja	Opis odprave	Material	Cena materiala brez DDV*	Mesečni strošek puščanja
1	52	8,3	Kondenzatni lonček, slabo privijačeno ohišje	ponovno privijačiti ohišje, zamenjati tesnilo	tesnilo	€ 4,00	€ 19,57
7	50	8,3	Na hitri spojki	Zamenjava hitre spojke	Hitra spojka	€ 9,50	€ 19,57
8	63	8,3	Cev pod lesenim podom	Sanacija cevi (montaža vmesnika)	1/2" vmesnik	€ 4,80	€ 34,26
18	58	8,3	Na kolenu	Zatesnitev kolena	tesnilo	€ 0,00	€ 19,57
22	45	8,3	Na objemki	Pritegnitev objemke	/	€ 0,00	€ 19,57
25	32	8,3	Na hitri spojki	Zamenjava hitre spojke	Hitra spojka	€ 9,50	€ 12,23
113	46	8	Na hitri spojki	Zamenjava hitre spojke	Hitra spojka	€ 9,50	€ 19,57
Skupaj:						€ 37,30	€ 144,36

*Cena materiala je okvirna in je odvisna od proizvajalca in kvalitete.

Po končanem delu je treba zapreti ventili na komprovodu pred pnevmatskimi stroji, ki ne bodo v obratovanju.

Ob koncu delovnega časa je treba zapreti ventile na cevovodih, kjer ne bo potrebe po rabi komprimiranega zraka, na primer odcepi na pripravska delovišča in odkope. Kadar v te jamske prostore vstopajo dežurni delavci, morajo biti dihalniki oskrbovani s komprimiranim zrakom.

Več porabnikov komprimiranega zraka hkrati na eni cevi ali uporaba predolgih in pretankih cevi povzročita prevelik odjem, čemur sledita padec tlaka in izguba energije.

VZDRŽEVANJE OPREME IN RAZVODNE MREŽE

Z rednim vzdrževanjem opreme in regulacijo kompresorjev prihranimo do 15 odstotkov energije. Z rednimi pregledi cevovodov in saniranjem puščanja prihranimo do 20 odstotkov energije.

Nujna je natančna evidenca sprememb cevovoda in porabnikov ter skladnost s karto razvoda. Cevovodi brez uporabe niso smiselni, povečujejo izgube in obseg pregledov.

Poraba in puščanje sta manjša pri nižjemu sistemskemu tlaku v omrežju.

Pri rednih mesečnih pregledih cevovodov je treba ugotoviti mesta puščanja in njegovo intenzivnost ter odpraviti pomanjkljivosti. Večjo pozornost je treba posvetiti večjim povzročiteljem, saj le tako ohranjamo želeno stopnjo puščanja. Stopnjo puščanja je treba preveriti vsakih 6 mesecev. Natančna operativna navodila za to dobi izvajalec.

Pripravil Rajko Pirnat,
energetski manager

V KRIZI JE NAJBOLJŠA INVESTICIJA V UČINKOVITO RABO ENERGIJE

Energijo je mogoče izkoristiti učinkovito z minimalni sredstvi. Učinkovita raba energije (URE) je vse bolj izpostavljena praksa v podjetjih, ki se z njo borijo tudi proti gospodarski krizi, primere dobre prakse na tem področju pa so predstavili na letošnjem En.seminarju Učinkovito z energijo 009 – tradicionalnem srečanju energetskih menedžerjev, ki ga je pripravila Energetika.NET že četrto leto zapored.

Energetski menedžerji so se na posvetu zbrali 4. leto zapored. Premogovnik Velenje je zastopal Rajko Pirnat.

»Slovenija se pomena energetske učinkovitosti zaveda, če ne zaradi lastne ozaveščenosti pa zato, ker nas v to sili EU, ki ima na področju učinkovite rabe energije in obnovljivih virov energije (OVE) zelo ambiciozne cilje,« je udeležence seminarja nagovoril **mag. Janez Kopač**, generalni direktor Direktorata za energijo v gospodarskem ministrstvu.

Pri tem energija še ni tisti ključni parameter, zaradi katerega bi se podjetja odločala za vlaganja v energetske učinkovitost, je poudaril **mag. Tomaž Fatur**, predsednik uprave podjetja Solvera Lynx. Za uspešno izvajanje energetskega menedžmenta so ključni trije parametri: tehnika, organizacija in ljudje, pri čemer se v Sloveniji najbolj zatakne pri organizaciji. Proces energetskega

menedžmenta je po Faturjevih besedah dinamičen proces; za učinkovit pristop pa je značilen razvoj tako imenovane energetske učinkovite kulture.

Richard Hadfield iz National Standards Authority Ireland o energetskega menedžmentu pravi, da gre za relativno novo smer, zato so prisotne začetniške težave. Irska se je zaradi 79-odstotne uvozne odvisnosti in naraščajočih cen odločila, da bo energetska učinkovitost postala njena prioriteta. »Vse pa se začne z vprašanjem, kaj poskušamo narediti z energijo; zgolj nadzor nad porabo ne bo prinesel veliko prihranka,« poudarja Hadfield.

»Ponavadi ne vemo, da gre kaj narobe, zato je treba porabo energije meriti,« pa pravi **Vilnis Vesma**, direktor Degree Days Direct in urednik Energy Mana-

gement Register, ter dodaja, da to vseeno ni dovolj. Vedeti moramo, koliko energije potrebujemo ter meriti stvari, ki povzročajo spremembo porabe, kot na primer vreme in dnevna svetloba. Ko enkrat vemo, koliko bi morali porabiti, lahko izračunamo odstopanja.

UČINKOVITA RABA ENERGIJE JE POZITIVEN OBRAZ PODJETJA

Učinkovito gospodarjenje z energijo v podjetju je predstavil **dr. Bojan Pahor**, svetovalec predsednika uprave v družbi Perutnina Ptuj, kjer so aktivno vstopili v izvajanje energetskega menedžmenta. Po besedah Pahorja ta sestoji iz notra-

nega in zunanega sistema ter procesa. Pasivni in aktivni ukrepi bodo Perutnini Ptuj zagotavljali, da bo energetske učinkovite. Poleg izkoriščanja sončne energije, vidijo v prihodnosti tudi priložnost v absorpcijskem hlajenju in geotermalni energiji.

Ali so investicije v URE dobra naložba, pa je skušala odgovoriti **mag. Blaženka Pospíš Perpar** iz blejskega podjetja EL-TEC Mulej. Pozitivni ekonomski učinki vlaganj v URE se pokažejo na dolgi rok, pravi, širše pa je za uspeh potrebno tudi sodelovanje tistih, ki jim tovrstna vlaganja v končni fazi prinašajo prednosti prek nepovratnih sredstev, kreditiranja s subvencionirano obrestno mero in podobno.

INOVACIJE SO NUJA

Na okrogli mizi o inovacijah v URE je **Kajetan Bajt** iz podjetja Dr. Nemo dejal, da je vrhunskost v preprostih stvareh, na vprašanje, kako do inovacije, pa odgovoril, da bi morali najprej ločiti strokovno in finančno sfero. Finančnik po njegovih navedbah ne razume, kaj inovacija je, temveč zna prodajati samo to, kar se že dobro prodaja. »Uvesti bi morali skupino modrih, ki bi bili inovativno nagnjeni (energetiki, strojniki ...) in bi lahko vplivali na finančnike.« Po njegovem uspešno sodelovanje, katerega rezultat je inovacija, vključuje manjšo skupino z jasnimi interesi, načrti in čistimi kartami.

Energetika.NET, foto Anže Petkovšek

NOVICE IZ ENERGETIKE

PORABA ELEKTRIČNE ENERGIJE MANJŠA

Ljubljana, 5. oktobra (STA) – Poraba električne energije v Sloveniji je bila v letošnjih prvih šestih mesecih za 13 odstotkov manjša kot v enakem lanskem obdobju. To je posledica manjšega odjema neposrednih odjemalcev, ugotavlja državni statistični urad.

Junija se je poraba električne energije v primerjavi z majem povečala za odstotek, medtem ko se je neto skupna proizvodnja električne energije povečala za tri odstotke. Proizvodnja elektrike v hidroelektrarnah se je zmanjšala za 11 odstotkov, večja pa je bila v termoelektrarnah (za 16 odstotkov) in Nuklearni elektrarni Krško (za 11 odstotkov).

Večji proizvodnji termoelektrične energije je sledila tudi večja poraba goriv v termoelektrarnah. Tako je bila po navedbah statističnega urada skupna poraba goriv junija večja za 11 odstotkov.

Junija je porasla oskrba pri vseh energentih, izjemi sta kurilno olje, ki vsebuje manj kot odstotek žvepla, in motorni bencin, pri katerih se je oskrba zmanjšala za šest oziroma tri odstotke. Oskrba z utekočinjenim naftnim plinom se je povečala za 19 odstotkov, z rjavim premogom in lignitom za 11 odstotkov, z drugimi naftnimi proizvodi za šest odstotkov, z zemeljskim plinom za štiri odstotke in s plinskim oljem za tri odstotke.

Kot še navaja statistični urad, je bila avgusta skupna proizvodnja električne energije na generatorju 1.215 gigavatnih ur (GWh). Slovenija je avgusta uvozila 420

GWh in izvozila 607 GWh električne energije.

TUDI ENERGETSKA KRIZA

Ljubljana, 14. oktobra (STA) – Poleg gospodarske krize svetu še vedno grozita tudi energetska kriza oz. električni mrk. »Slovenija je bila leta 2007 na vrhuncu porabe električne energije na robu električnega mrka, saj je zamudila z začetkom naložbenega cikla v energetiki,« je na poslanskem večeru Antona Colariča (SD) dejal minister za finance **Franc Križanič**.

Križanič dejstvo, da se je Slovenija, preden je gospodarska kriza močno zmanjšala porabo električne energije, znašla pred električnim mrkom, pripisuje učinku liberalizacije trgov električne energije in plina. Ta je na začetku sicer prinesla znižanje cen, dolgoročno pa je prinesla zožitev naložbenega horizonta proizvajalcev in zmanjšala obseg naložb v nove zmogljivosti, je pojasnil minister.

Vse to je po Križaničevih besedah pripeljalo do krize energetske oskrbe, ki se je najbližje Sloveniji zgodila v Italiji. Pred mrkom so Italijo na koncu rešili ukrepi države, ki je bdela nad gradnjo novih energetskih objektov, prav uvoz energije iz Italije pa je Slovenijo leta 2007 rešil pred resno krizo oskrbe z električno energijo. Križanič je prepričan, da je Slovenija zamudila z naložbenim ciklom v energetiki, kar sedaj skuša nadoknaditi. Pri tem pa je soočena s posledicami izrazito ekspanzivne javnofinančne politike v luči finančne in gospodarske krize, zaradi katerih bo v

naslednjih letih prisiljena v zmanjševanje javnofinančnega primanjkljaja in javnofinančnih odhodkov.

Križanič meni, da ima Slovenija srečo, ker lahko razširi Jedrsko elektrarno Krško in ker ima lastni premog. Ob izboljšavi termoelektrarn in razvoju tehnologije za zajemanje in shranjevanje ogljikovega dioksida bi lahko tako Slovenija poleg vlaganja v čistejšo tehnologijo tudi v prihodnje izrabljala okolju manj prijazne fosilne vire, je še povedal minister.

Direktor Energetske zbornice Slovenije **Niko Martinec** je pojasnil, da se je poraba električne energije v obdobju med 1992 in 2007 stalno povečevala po povprečni stopnji rasti 3,5 odstotka na leto.

Letos naj bi se poraba elektrike po najnovejših ocenah, ki temeljijo na gibanju porabe v prvih devetih mesecih, glede na lani zmanjšala za med 10 in 12 odstotkov, glede na rekordno leto 2007 pa za med 15 in 18 odstotkov. Padec naj bi tako predstavljal približno dve tretjini vsega prirastka iz 15-letnega obdobja do 2007, je dejal Martinec.

Tudi poraba zemeljskega plina se je v prvem polletju letošnjega leta zmanjšala za 25 odstotkov glede na lani. Martinec sicer meni, da je skupna vrednost vseh naložb v energetiki v prihodnjih letih ocenjena na 15 milijard evrov ob upoštevanju krepitve obnovljivih virov energije oz. na 12 milijard za neobnovljive vire.

NAJ SKUPINA 2008 NA IZLETU

Na letošnjem Skoku čez kožo je bila razglašena tudi Naj skupina leta 2008 in zanjo je bila izbrana skupina več kot 100 sodelavcev iz različnih služb, ki so sodelovali pri težavnem, nevarnem in zahtevnem delu na odkopu Y v jami Pesje.

Obljubljena nagrada za te sodelavce je bila med drugim izlet z raftingom, ker pa vreme za ta adrenalinski dodatek na izletu ni bilo ustrezno, so bili člani Naj skupine povabljeni na drugačen izlet.

2. oktobra se jih je več kot 60 – pridružila sta se jim tudi glavni tehnični vodja mag. Marjan Kolenc in vodja Proizvodnje Vinko Kotnik – odpeljalo proti Avstriji. Pot jih je vodila v dolino reke Malte, Maltatal, ki ji pravijo tudi dolina padajočih voda, saj z vršacev ob gorski cesti padajo številni slapovi. Njihov cilj je bilo veliko umetno akumulacijsko jezero, ki je bilo zgrajeno za potrebe črpalne hidroelektrarne.

Po malici so svojo pot nadaljevali proti Reissecku, gori z višino 2.965 metrov. Nanjo se lahko, seveda, povzpnejo planinci, posebnost pa je ta, da obiskovalce na višino 2.250 metrov pripelje visokogorska železnica. Ta je ostanek gradbe-

ne železnice, s katero so na goro vozili material za gradnjo dveh akumulacijskih jezer.

Železnica se vzpenja 3.300 metrov in ima največji naklon 82 odstotkov, kar je izjemen projekt, prav tako pa je izjemna tudi vožnja z njo. Morda niti ne toliko navzgor kot navzdol, saj ima človek pri vožnji, če si upa postaviti k prednjemu steklu, občutek, da se bo vagon prevrnil naprej.

Po sestopu iz tega adrenalinskega vlaka so se do koč pod vrhom gore pripeljali z »normalno« železnico skozi nekaj predorov. Pogled na dolino daleč spodaj in na okoliške vrhove je zelo lep, a mnogi so menili, da so slovenske gore mnogo bolj slikovite.

Nekoliko višje od koč, na višini 2.400 metrov, so si ogledali še akumulacijski jezери za hidroelektrarno v dolini, ki dobivata vodo po 20 km dolgih podzemnih

cevovodih.

Ob vračanju domov je naše sodelavce čakalo presenečenje. Ustaviti so se morali pri gostilni Murko v Slovenj Gradcu, saj so jih tam pričakali direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved in skupina Spev, ki so jih v še boljše voljo spravili z domačo glasbo.

Ob druženju so strnili vtise in se pogovorili.

Izlet je za Rudar predstavil Jože Virbnik iz Proizvodnje in dejal, da so bili ob koncu izleta vsi udeleženci zelo zadovoljni in polni lepih vtisov. »Izlet je bil zelo poučen, zanimiv, vožnja z železnico tudi nekoliko adrenalinska. Kdor iz skupine ni bil z nami, mu je lahko žal. V imenu celotne skupine se zahvaljujem vodstvu Premogovnika Velenje za organizacijo tega izleta.«

Diana Janežič

NOVO ŠOLSKO LETO TUDI ZA ŠTUDENTE

S 1. oktobrom so v šolske klopi sedli tudi študentje. Kakšen je vpis v velenjske višje in visoke šole v šolskem letu 2009/10 so na novinarski konferenci 6. oktobra povedali prodekan Fakultete za energetiko doc. dr. Franc Žerdin, dekanica Visoke šole za varstvo okolja doc. dr. Natalija Špeh, in ravnatelj Višje strokovne šole Velenje mag. Milan Meža.

Predstavitve je gostil župan MO Velenje **Srečko Meh**, ki je uvodoma povedal, da je bil v Velenju trajnostni razvoj, tudi na področju izobraževanja, načrtan že pred petdesetimi leti. »V sedanjem obdobju začnemo z razvijanjem visokošolskih programov. Pomembno je, da uvrščamo prave programe v pravo okolje. Za Velenje so primerni programi energetika, ekologija, Akademija za glasbo. Lokalna skupnost poskuša v sodelovanju z drugimi institucijami in gospodarskimi subjekti zagotoviti dobre razmere za razvoj izobraževanja,« je poudaril župan.

FAKULTETA ZA ENERGETIKO

Dr. Franc Žerdin je povedal, da je v študijskem letu 2009/10 Fakulteta za energetiko – enoti ima v Krškem in v Velenju – razpisala za visokošolski strokovni in za univerzitetni študijski program Energetika (I. bolonjska stopnja) po 80 mest za redne študente in 80 mest za izredne študente, za izredni študij magistrskega programa (II. bolonjska stopnja) pa 40 mest. Po drugem prijavnem roku je na Fakulteti za energetiko vpisanih 70 rednih

študentov visokošolskega strokovnega programa, od tega je 14 študentov (20 odstotkov) vpisanih v enoti v Velenju. V univerzitetnem študijskem programu pa je po drugem prijavnem roku vpisanih 33 študentov, 19 (58 odstotkov) v enoti Velenje. 9 študentov prihaja iz Črne Gore. Primerjava podatkov o vpisu v letošnjem in lanskem študijskem letu kaže, da se je vpis v univerzitetni študijski program letos povečal za 32 odstotkov, vpis v visokošolski študijski program pa je manjši za 12,5 odstotka. V velenjski enoti se je vpis v univerzitetni študijski program povečal kar za 280 odstotkov, medtem ko je vpis v visokošolski strokovni program manjši za 52 odstotkov.

V visokošolskem študijskem programu Energetika je v letu 2009/10 vpisanih 9 izrednih študentov in bo potekal le v Krškem, v izredni študij univerzitetnega programa Energetika pa se ni vpisal nihče.

Vpis izrednih študentov v študijskem letu 2009/10 se je v primerjavi z vpisom v lanskem letu zmanjšal za 78 odstotkov, vpis v velenjski enoti je manjši za 86 odstot-

kov. »Gospodarska kriza je tako posegla tudi v izobraževalno sfero, saj tako podjetja kot posamezniki varčujejo pri stroških za izobraževanje ob delu,« je zmanjšanje vpisa pojasnil dr. Žerdin.

V izredni študij magistrskega programa (II. bolonjska stopnja) je letos sprejetih 14 kandidatov, kar je za 26 odstotkov manj kot v študijskem letu 2008/09.

Število kandidatov v enoti Velenje je enako kot lani – sedem.

Prehodnost rednih študentov visokošolskega študijskega programa v drugi letnik je 35-odstotna, v velenjski enoti 31-odstotna. V univerzitetnem študijskem programu je v drugi letnik prešlo 47 odstotkov rednih študentov, v Velenju 60 odstotkov. Prehodnost izrednih študentov visokošolskega študijskega programa v drugi letnik je 68-odstotna, v Velenju pa 80-odstotna.

V univerzitetnem študijskem programu je v drugi letnik prešlo 60 odstotkov izrednih študentov, v enoti Velenje pa 40 odstotkov. V izrednem magistrskem programu je v drugi letnik prešlo 95 odstotkov študentov, v enoti Velenje pa vsi vpisani.

V RUDARSKI ŠOLI ZADOVOLJNI Z VPISOM

V Rudarski šoli Šolskega centra Velenje izobražujejo v štirih izobraževalnih programih: za geostrojnika rudarja v srednjem poklicnem izobraževanju, za geotehniko v srednjem strokovnem in poklicnem izobraževanju ter za okoljevarstvenega tehnika v srednjem strokovnem izobraževanju.

V šolskem letu 2009/10 je v program geostrojnika rudar vpisanih 20 dijakov, geotehnikov je 16, okoljevarstvenih tehnikov je 25. Letos je v Rudarski šoli v vseh letnikih 145 dijakov, lani pa jih je bilo 105.

Po besedah ravnatelja Rudarske šole **mag. Albina Vrabiča** je vpis dijakov v tem šolskem letu večji, prav tako pa so večji vpis zabeležili tudi v Strojni ter Elektro in računalniški šoli.

»Veseli nas povečan vpis v tehniške poklice in pri tem tudi za poklice, ki jih zaposlujete v jami Premogovnika Velenje. To sta predvsem energetik in mehatronik operater, ki je nadomestil nekdanji poklic strojne mehanika,« pravi mag. Vrabič.

Zanimiv je tudi podatek, da vpis v program 3+2 poklicno-tehničnega izobraževanja v primerjavi s prejšnjimi leti upada, saj se dijaki zaradi možnosti zaposlitve v Premogovniku Velenje po končani poklicni šoli raje zaposlijo. Mnogi od njih se kasneje odločijo za nadaljevanje šolanja ob delu.

VISOKA ŠOLA ZA VARSTVO OKOLJA

Kot je povedala **doc. dr. Natalija Špeh**, v Visoki šoli za varstvo okolja drugo leto izvajajo visokošolski strokovni študijski program Varstvo okolja in ekotehnologija, ki je zasnovan v skladu s smernicami bolonjske deklaracije. Dodiplomski študij traja 3 leta, diplomanti dobijo naziv diplomirani ekotehnolog /ekotehnologinja. V pripravi je magistrski študij na podiplomski stopnji s programom Ekotehnologija in trajnostni razvoj.

Študij je zasnovan interdisciplinarno in aplikativno, namenjen je študentom, ki želijo spoznavati naravoslovne in družboslovne vsebine varovanja okolja in jih že v času študija povezati s praktičnim delom.

Visoka šola za varstvo okolja je v svojem prvem študijskem letu 2008/09 razpisala 60 mest za redni študij in 50 mest za izredni študij. Vpisalo se je 57 rednih in 37 izrednih študentov. Prehodnost je več kot 80-odstotna.

V študijskem letu 2009/10 so razpisali po 50 mest za redni in izredni študij. Vpisanih je 50 rednih in 25 izrednih študentov.

Šola je registrirana tudi kot raziskovalna organizacija in se vključuje v mednarodno projektno delo. Sodeluje v programu Erasmus, svojim študentom pa želi omogočiti tudi prakso in izpite v tujini.

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA VELENJE

»Za študijsko leto 2009/10 smo v Višji

strokovni šoli Šolskega centra Velenje razpisali 230 rednih in 240 izrednih mest v šestih izobraževalnih programih, in sicer: Elektronika, Informatika, Mehatronika, Geotehnologija in rudarstvo, Gostinstvo in turizem ter Varstvo okolja in komunala. V programu Informatika bo izobraževanje potekalo tudi v dislocirani enoti v Murski Soboti, kjer smo razpisali 45 mest za redni in 30 mest za izredni študij,« je povedal **mag. Milan Meža**.

V študijskem letu 2009/10 imajo vpisanih 656 študentov: 420 rednih in 236 izrednih.

V matični šoli v Velenju imajo zapolnjena vsa mesta za redni študij, pri izrednem pa imajo še v vseh programih prosta mesta. Na dislocirani enoti v Murski Soboti so zapolnjena mesta tako za redni kot izredni študij.

Ob tem je mag. Meža poudaril: »Z vpisom v redni študij bi lahko bili zadovoljni, če pri tem ne bi bile v ozadju anomalije, ki so se začele pojavljati že v prejšnjih letih pri drugem vpisnem roku v višje šole, in so letos postale skoraj neobvladljive. V našem šolskem sistemu se zadnja leta pojavlja vse več študentov, ki se želijo vpisati samo za to, da bi pridobili status in s tem socialno varnost, regresirano prehrano in možnost dela prek študentskih napotnic z nižjimi stopnjami obdavčitve. Ker imamo v Sloveniji na področju terciarnega izobraževanja dve zakonodaji, jim to dobro uspeva.«

Tako ima šola vpisanih veliko študentov, na predavanja pa jih prihajata le dve tretjini. »Želimo si več »realnih« študentov, ki jim lahko v vrhunsko opremljenih la-

AKADEMIJA ZA GLASBO

Postopki za Akademijo za glasbo so v polnem teku. V Velenju so zagotovljene vse razmere za delovanje, tudi prostorske, in ni zadržkov, da akademija ne bi bila ustanovljena. Akademija s sedežem v Velenju bo delovala v okviru Univerze v Mariboru. Predvidoma bo v novembru seja Sveta za visoko šolstvo, na kateri bodo akreditirali študijske programe Akademije za glasbo, ki bo za študijsko leto 2010/11 za prvi letnik razpisala 50 prostih mest.

boratorijih nudimo pridobitev uporabnih praktičnih znanj, ki jih naše gospodarstvo tudi potrebuje,« je dejal mag. Meža in poudaril še, da se tudi pri izrednem študiju v njihovi šoli pozna recesija. Vpis se je prepolovil v program Informatika, zanimanje za njihova paradna programa Elektronika in Mehatronika pa je tako upadlo, da ju v tem študijskem letu za 1. letnik ne bo. V dogovoru s Premogovnikom Velenje bodo za eno skupino izvajali izobraževanje za program Geotehnologija in rudarstvo. Najboljši je vpis za prvi letnik v programu Varstvo okolja in komunala, kjer imajo vpisanih 22 kandidatov.

Diana Janežič

IZOBRAŽEVALNI CENTER – NAPOVEDNIK IZOBRAŽEVANJ V NOVEMBRU

Izobraževalna oblika	Ciljna skupina	Kraj izobraževanja	Datum
Delavnica – vodenje	vodje skupin PV in HTZ	VPD učilnica	november
Hidravlika I.	delavci v proizvodnji iz PV, HTZ in RGP	MIC in NOP	od 9. 11. dalje
Dopolnilni tečaj Ex zaščite	delavci v proizvodnji iz PV in HTZ	MIC	v drugi polovici novembra
Tečaj za QAD Application	uporabniki informacijskega sistema MFG/PRO	NOP	zadnji teden v novembru
Ex zaščita za vzdrževalce strojev	Jamska strojna služba	NOP	od 16. 11. do 3. 12.
Seminar za mentorje in inštruktorje	mentorji in inštruktorji Praktičnega izobraževanja	NOP	druga polovica novembra
Okoljsko izobraževanje	delavci iz Skupine PV	NOP	druga polovica novembra

S SMEHOM IN NASMEHOM JE DAN LEPŠI

Simon Dobaj je v Premogovniku Velenje zaposlen kot tehnolog strojnih naprav. Po izobrazbi je inženir strojništva, a samo še letos, saj prihodnje leto bo k svoji izobrazbi dodal še diplomu na Fakulteti za strojništvo Univerze v Ljubljani. V Premogovniku je začel delati leta 1989 kot strojni tehnik.

Pri svojih 39 letih se lahko pohvali z urejenim družinskim življenjem, dvema otrokoma, uspešnim delom v Pripravi dela in dežurni službi Premogovnika, 15-letnim stažem jamskega reševalca, 20-letnim gasilstvom. Od leta 2006 je predsednik Prostovoljnega industrijskega gasilskega društva Premogovnika Velenje. Rad pomaga. Vsakemu priskoči na pomoč. Ponosen je, ko lahko komu pomaga.

☛ Česa iz svoje mladosti se najrajši spomnite?

Najlepše spomine imam na osnovnošolska leta, ko smo se veliko družili in igrali s prijatelji. Naša družina je stanovala na Jenkovi cesti v Velenju, oče je delal v velenjskem premogovniku. Moje otroštvo je bilo brezskrbno, s prijatelji smo bili prava ekipa tako pri raznih igrah kot pri športu.

☛ Kakšen poklic ste si želeli pri dese-

tih letih?

Najbolj me je zanimala veterina, a potem se je zaradi bližine šole za bolj primer- no izkazalo šolanje za elektrotehniko ali strojnika. Med tem dvojim sem izbiral in se odločil za strojništvo. Ni mi žal!

☛ Kaj delate sedaj in kako ste s svojim delom zadovoljni?

V Pripravi dela in dežurni službi Premo- govnika sem tehnolog napredovalnih, podajalnih in nakladalnih strojev, ki jih

uporabljamo v Premogovniku. S svojim delom sem zelo zadovoljen.

Delo je izredno zanimivo, raznoliko, veliko smo naredili letos in lani na dveh novih projektih. Prvi je napredovalni stroj GPK – PV, katerega ohišje smo pripeljali iz Rusije, nadgradnja pa je naše znanje. S pomočjo kolegov iz HTZ Velenje smo napravili stroj takšen, kot je sedaj uporabljen v jami. Drugi močan projekt pa je bil podajalnik lokov PL 08 – PV, za katerega je bil razvoj narejen v naši službi skupaj s sodelavci Miranom Skledarjem, Franjem Mazajem in Bogomirjem Trebičnikom. Mi štirje smo naredili idejno zasnovo tega projekta, potem pa smo navezali stike z jamskimi sodelavci, da smo dobili najboljše informacije. Upam, da bo ta stroj dobro deloval v jami, olajšal delo, da bomo vsi zadovoljni.

☛ Kaj si pri svojem delu želite spremeniti?

Všeč mi je bilo, ko smo pri zadnjih projektih delali kot skupina. Staknili smo glave, naše delo je bilo porazdeljeno. Kot vedno se je izkazalo, da več ljudi več ve in prave ideje so bile kar naenkrat na površju. Sicer ves čas veliko sodelujem z zaposlenimi v delavnici HTZ, kjer opravljajo vse remonte. Z njimi se pomenimo o vseh zapletih pri delu in takšno sodelovanje daje najboljše rezultate. Želim si torej še veliko skupinskega dela.

☛ Kakšno mesto ima pri vašem delu in v življenju nasploh varnost?

Moje delo je vsekakor zelo povezano z varnostjo. Tehnologi napišemo navodila za varno delo v jami, čeprav jih izda potem Jamska strojna služba oziroma Proizvodnja. Vse nove stroje in stroje, ki jih imamo v remontu, moramo najprej pregledati glede varnosti. Če bi slučajno prišlo do nesreče, bi se čutili odgovorne. Do sedaj sem vse zadeve okrog varnosti dobro obvladoval. Stroj, ki ni varen za uporabo, ne spada v delovni proces. Prva je varnost.

☛ Kako bi predstavili svoje podjetje v dveh stavkih?

Premogovnik Velenje je usmerjen v razvoj, daje možnosti za izobraževanje. Naše podjetje je zdravo in v njem lahko vsak, ki to hoče, najde svoje zadovoljstvo.

☛ Kaj zapolnjuje vaš prosti čas?

Moje največje zadovoljstvo je družina, v kateri so žena Mojca, enajstletni sin Gašper in hčerka Špela, ki je v oktobru praznovala peti rojstni dan. Kolikor prostega časa imam, ga posvetim njim. Toda prostega časa je ob študiju in gasilstvu bolj malo.

Nikakor si ne predstavljam življenja brez svoje družine, brez otrok in njihovega veselja, ko pridem domov. Živimo

Špela, Mojca, Gašper in Simon Dobaj (iz domačega albuma)

na Konovem, v hiši ženinih staršev sva si uredila stanovanje, torej se tudi okrog hiše pogosto najde kakšno delo. Najbolj pomembno je, da živimo v mirnem okolju, kjer lahko včasih tudi v miru posedim, dam misli na pašo. Če pa vendarle še ostane kaj časa, si privoščim kakšno rekreacijo.

☛ Katere besede bi pripisali sebi: smeh, počitek, denar? In zakaj?

Smeh. Sem veseljak, rad sem v družbi, rad se zabavam. Smeh je prava beseda zame.

Če že zjutraj začnem dan s smehom, mi je potem cel dan lepši. S smehom in nasmehom je vse lepše in lažje.

☛ Kaj v življenju hočete in česa nečete?

Nekaj ciljev sem si zastavil, ko sem se zaposlil, in lahko rečem, da sem jih kar dobro dosegel. Nekaj želja pa tudi še imam, med njimi je prihodnje leto diploma, potem pa mogoče še naprej vpišem kakšen del študija in še malo dopolnim svojo izobrazbo.

Sicer pa mi je pomembno razumevanje v družini, zadovoljstvo vseh, ki skupaj živimo. Za to si vedno prizadevam.

In česa nočem? Nočem biti slabe volje, ker potem gredo vse stvari narobe. Če je eden v družini slabe volje, se to lahko pozna na vseh. Prav tako nočem, da bi kdo od članov moje družine zbolel.

☛ Kje bi živeli, če bi se vam izpolnile sanje?

Živel bi nekje v hribih, na 1000 metrih, bolj na samem, da bi bil še malo bolj oddaljen od mestnega vrveža. Se mi zdi, da bi tam lahko še bolj v miru preživel svoj skopo odmerjeni prosti čas.

☛ Kateri je vaš najljubši letni čas?

Poletje je moj najljubši čas, ob morju

imamo skupaj s prijatelji prikolico in tako večji del dopusta preživimo v Savudriji. Takrat ni službenih obveznosti, šolske počitnice so in družina je skupaj.

☛ Življenje sestoji iz tega, kar iz njega napravimo. Na kaj ste v svojem življenju najbolj ponosni?

Ponosen sem, da mi je uspelo ustvariti družino, da smo skupaj ustvarili topel dom, veliko pa mi pomeni tudi uspeh pri delu. Dobro opravljeno delo, skrb za varnost, stroji, ki jih sodelavci uporabljajo pri delu – vse to so zame potrditve, da znam nekaj uspešno narediti.

☛ Katere so tri vaše dobre lastnosti?

Med svoje dobre lastnosti prištevam smeh, rad se družim z ljudmi in jim pomagam, rad sem dobre volje in prijazen, nisem pa zamerljiv. Zelo veliko mi pomeni, da lahko pomagam ljudem, ki pomoč potrebujejo. Zato sem gasilec in zato sem tudi jamski reševalec.

Tudi naše podjetje je naklonjeno gasilstvu, ima razumevanje za naše delo in skrbi za dobro gasilsko opremo. V Premogovniku je dobro poskrbljeno tudi za varnost pri delu, zaenkrat sem sodeloval predvsem pri vajah, če pa bo narava kdaj pokazala zobe, smo jamski reševalci dobro pripravljeni na reševanje. A kljub temu upam, da naša aktivna vloga v resni reševalni akciji ne bo potrebna.

☛ Kaj bi spremenili pri sebi?

Zaenkrat ničesar.

☛ Kateri moto vas spremlja skozi življenje?

Življenje je takšno, kot si ga naredimo sami. Edina resnična varnost v življenju je ta, da vsak dan postajamo boljši. Ne skrbi me prihodnost, saj zanjo vsak dan nekaj storim.

Dragica Marinšek

ZAKLJUČEN PROJEKT HE BLANCA

23. oktobra je bila novozgrajena HE Blanca tehnično pregledana. S tem je bilo zaključeno triletno obdobje gradnje te hidroelektrarne, druge v verigi spodnjesavskih elektrarn.

HE Blanca je po načinu delovanja klasična pretočna hidroelektrarna. S tremi agregati skupne moči 42,5 MW in načrtovano letno proizvodnjo 161 GWh spada med srednje velike tovrstne objekte v Sloveniji. Vseeno pa naj bi skupaj z ostalimi že zgrajenimi in še načrtovanimi hidroelektrarnami na spodnji Savi v prihodnosti predstavljala zanesljiv vir »zelene« energije.

Podjetje HTZ Velenje se je v gradnjo spodnjesavske verige vključilo pri HE Boštanj, kjer smo kot podizvajalec podjetja Esotech montirali nekatere manjše sklope elektrarne. Po zaključeni gradnji pa smo pokazali interes za povečanje obsega sodelovanja pri gradnjah novih HE. Zato smo se prijavili na razpis, oddali ponudbe ter pridobili dela na dveh razpisnih LOT-ih, in sicer LOT A2 – Elektrostrojne gradbene instalacije ter LOT EM – Elektromontažna dela.

Pri LOT-u A2 smo sodelovali kot dobavitelj in montažer elektro- in strojnih gradbenih instalacij, potrebnih za funk-

Pogled na HE Blanca iz zraka

HE BLANCA V ŠTEVILKAH

- Skupaj je bilo opravljenih prek 25.000 delovnih ur.
- Realizacija projekta: 680.000 € (na LOT-u EM je pogodba predvidevala samo montažna dela – višja dodana vrednost brez dobave opreme).
- Pri vseh pogodbah smo z dodatnimi deli presegli osnovne vrednosti.
- Med izvajanjem različnih del pri HE Blanca, med njimi je bilo nekaj zelo zahtevnih, sta se lažje poškodovala dva sodelavca; eden je potreboval krajšo bolniško odsotnost.
- V času gradnje so skupine montažerjev opravile s prevozi na delovišče prek 100.000 km.

cioniranje objekta, medtem ko smo pri LOT-u EM sodelovali kot investitorjev montažer tehnoloških naprav in opreme. V ta namen smo od dobaviteljev opreme prevzemali posamezne sklope elektrarne ter jih v skladu s projektno dokumentacijo vgradili in med seboj povezali v delujoč sistem.

Zaradi obsežnosti podpisanih pogodb, tako časovno kot logistično, je bila v PC ESTO v oktobru 2006 imenovana projektna skupina, ki je ves čas gradnje skupaj z montažno skupino na objektu skrbela za nemoteno izvajanje pogodbenih obveznosti. Na objektu je bilo v tem času, odvisno od intenzivnosti del, od dva do šestnajst delavcev elektro- in strojne stroke.

V proces gradnje so se naše skupine začele vključevati v juniju 2007, ko je bilo potrebno na turbinski etaži položiti v betone cevovode drenaž. Vgrajevanje vbetoniranih elementov se je nadaljevalo do marca 2008, ko so bila gradbena dela na objektu končana. Takrat pa so se začela obsežna montažna dela, tako pri montaži instalacij objekta kot pri sestavljanju posameznih sklopov elektrarne. Dela so potekala celo leto 2008 ter se zaključila

v maju 2009, ko so bili vsi sistemi elektrarne in vsi trije agregati zmontirani, pregledani ter pripravljeni za vse meritve in preizkuse, ki jih je treba opraviti do tehničnega pregleda objekta.

Z datumom tehničnega pregleda je objekt predan investitorju, obenem pa je pričelo teči enoletno obdobje preizkusnega delovanja, v katerem morajo vsi sistemi elektrarne delovati znotraj strogih tehničnih normativov lastnika. Šele po pretečenem enoletnem obdobju bo v primeru skladnosti delovanja objekta z zahtevami naročnika elektrarna predana v popolnosti ter bo pričela z rednim delovanjem v slovenskem energetskega sistemu.

Glede na odzive predstavnikov investitorja in nadzornega inženirja je HTZ Velenje prek svojega profitnega centra ESTO vsa pogodbeni dela opravilo korektno ter časovno in kvalitetno v celoti izpolnilo svoje pogodbene obveznosti. Vsekakor pa to ni konec našega sodelovanja pri gradnji spodnjesavske verige elektrarn, saj so že podpisane pogodbe in že tečejo nekatera dela pri HE Krško.

Roman Bračič,
Stane Blagotinšek

BALKANMINE, 3. RUDARSKI KONGRES BALKANSKIH DRŽAV

V dneh od 1. do 3. oktobra je bil v turškem obmorskem mestu Izmir 3. rudarski kongres držav širšega balkanskega območja. Kongres poteka vsaki dve leti; prvi je bil leta 2005 v Varni (Bolgarija), drugi pa leta 2007 v Beogradu (Srbija).

Slovenija se kot pridružena interesna članica udeležuje teh srečanj od začetka. Namena srečanj sta izmenjava tehnološkega znanja in navezava poslovnih stikov med udeleženci s področja osnovnega rudarstva, geotehnologije in tudi energetike.

Ciljno področje slovenske rudarske stroke v smislu konkretne izvedbe projektov so države z območja bivše Jugoslavije (Makedonija, Srbija, Bosna in Hercegovina, Kosovo, Črna Gora) ter tudi izven nje (npr. Albanija).

Iz Skupine Premogovnik Velenje smo se kongresa udeležili mag. Ludvik Golob in Anton Kotnik (PV) ter mag. Marjan Hudej in Ivan Pečovnik (RGP), iz Slovenije pa še predstavniki NTF, Oddelka za rudarstvo in geotehnologijo Univerze v Ljubljani, Rudarskega inštituta (IRGO) ter zasebnih podjetij Rova in Geosolut. Za kongres smo pripravili tri referate:

Skupinski posnetek slovenskih udeležencev pred vhodom v prireditveni prostor – od leve Pečovnik, Hudej, Golob, Šporin, Vukelič, Čadež, Pejnovič (foto: A. Kotnik)

- Velenjska odkopna metoda in sodobni mehanizirani odkopi (Premogovnik Velenje – M. Medved, L. Golob, A. Kotnik),

- Rudarske rešitve za izgradnjo tlačnega jaška v okviru Črpalne hidroelektrarne Avče (RGP – M. Hudej, M. Ranzinger, I. Pečovnik),

- Primer dobre prakse s področja opustitve proizvodnje v Rudniku Kanižarica in preoblikovanje eksploatacijskega območja (NTF, Oddelek za rudarstvo in geotehnologijo – J. Šporin, Ž. Vukelič, S. Gradišič, I. Matekovič, Ž. Sternad).

Referati so bili objavljeni v angleškem jeziku v zborniku kongresa in predstavljeni na zasedanju. Zbornik je dosegljiv pri udeležencih kongresa v RGP in Premogovniku Velenje.

Mag. Marjan Hudej je bil član koordinacijskega odbora kongresa in je imel uvodni pozdrav kot predstavnik naše države v začetnih nastopih. Zasedanje je odprla močna turška gospodarska delegacija z ministrom na čelu.

Teme kongresa so bile razdeljene po sklopih: rudarstvo na Balkanu, eksplo-

atacija, bogatenje mineralnih surovin, projektiranje v različnih hribinah, računalniške aplikacije v rudarstvu, vodenje in ekonomika, zračenje in varnost, rudarstvo in okolje ter zgodovina in izobraževanje v rudarstvu.

Kongres je bil v hali sejemskega razstavišča, vzporedno pa je potekala razstava rudarskih in geotehničnih strojev ter opreme. Pred koncem zasedanja je bil sestanek organizacijske skupine z zastopniki vseh držav udeleženk, ki se ga je udeležil tudi mag. Marjan Hudej. Na zaključnem sestanku je bila (po že predhodni najavi v Beogradu leta 2007) za prirediteljico naslednjega BALKANMINE kongresa soglasno izbrana naša država. Za izvedbo te zahtevne naloge bo treba čim prej ustanoviti organizacijski odbor na nivoju Republike Slovenije, ki bo na osnovi zaključkov zadnjega kongresa nadaljeval začete aktivnosti. Torej, srečno in dobrodošli na BALKANMINE 2011 v Sloveniji!

Ivan Pečovnik

ZIMZELEN ODPRL VRATA

20. oktobra je svoja vrata odprl Center za varstvo odraslih v Topolšici, ki je dobil ime Center starejših Zimzelen. PV Invest je koncesijo za gradnjo centra dobil 14. marca 2008, 12. septembra lani pa je bil položen temeljni kamen za gradnjo.

Center je zgrajen v neposredni bližini termalnega zdravilišča Terme Topolšica. Spada v tako imenovano četrto generacijo domov za varovanje starejših in pri naša štiri kategorije oskrbe. Razteza se na več kot 8.000 m² in bo nudil bivanje 157 stanovalcem, od tega 24 z demenco in s sorodnimi stanji.

V centru bo organizirano dnevno varstvo z možnostjo sprejema do 8 varovancev. V centru je 50 dvoposteljnih sobah in 57 enoposteljnih sob. Vse so nadstandardne z vidika velikosti, opreme, imajo kopalnico in balkon oz. ložo. Center nudi tudi 70 delovnih mest, vrednost investicije pa je 8 milijonov evrov.

Prve stanovalce naj bi začel sprejemati sredi novembra, trenutno pa imajo zanj okoli 200 prošenj.

DOBER MEDGENERACIJSKI PROJEKT

Zbrane goste ob odprtju so nagovorili vodja Službe za upravljanje izvajalske mreže na področju socialnega varstva Milena Končina, župan Občine Šoštanj Darko Menih in direktor PV Invest Drago Potočnik, zelo simpatičen kulturni program pa so izvedli Podkrajška dekleta ter otroci iz vrtca Topolšica in enote Najdihojca Vrtca Velenje.

Center je postavljen v Dolini meseca, v mirnem in zelenem okolju, kjer je malo negativnih obremenitev okolja in so ugodne bivalne razmere. Zimzelen je primerno ime zanj zaradi vedno zelenega okolja, predstavlja pa tudi sinonim »večno zelene, mlade« generacije,

povezuje mlade in starejše, sporoča, da gradimo danes za jutri.

»Premišljeno smo zanj izbrali prostor v neposredni bližini zdravilišča in bolnišnice Topolšica. Njegova postavitve je usklajena s konceptom dolgoročnega razvoja občine Šoštanj. Z občino smo sodelovali pri celotnem projektu, tako pri umeščanju doma v prostor kot pri analizi potreb.

Pri vsem tem je potrebno poudariti pomembno vlogo Premogovnika Velenje, katerega najmlajša družba je PV Invest. Tako kot je premogovnik pomemben in zaslužen za pretekli razvoj Šaleške doline, je pomembna in vidna njegova nenehna skrb za izboljšanje kakovosti življenja v dolini z novimi projekti,« je v nagovoru poudaril **Drago Potočnik**.

Center starejših Zimzelen

Novi projekti, ki se jih lotevamo v Skupini Premogovnik Velenje so dobra popotnica za čase, ko bo zaloga premoga v Šaleški dolini pošla. Center za varstvo odraslih je dober medgeneracijski projekt, ker koristi tistim, ki so sodelovali pri gradnji in bodo skrbeli za njegovo delovanje, a tudi tistim, ki bodo v njem preživljali tretje življenjsko obdobje.

To je poudaril tudi župan Občine Šoštanj **Darko Menih**: »Demografska analiza za območje Občine Šoštanj kaže, da se bo v prihodnjih letih delež prebivalcev, starejših od 65 let, opazno povečal. Ker tega obdobja nismo želeli pričakati nepripravljeni, smo bili izjemno naklonjeni ideji o izgradnji centra za starejše občane.

Ocenjujemo, da se bo povpraševanje po institucionalni oskrbi starejših občanov zaradi intenzitete staranja, ki bo v naši občini v prihodnjih letih višja od slovenskega povprečja, iz leta v leto povečevalo. Odprtje tega centra je dokaz, da nam ni vseeno za naše starejše občane.«

Milena Končina je v imenu Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve med drugim dejala: »Temeljno izhodišče ukrepov na področju socialnega varstva je zagotavljanje dostojanstva in enakih možnosti ter preprečevanje socialne izključenosti. Naša skupna prizadevanja morajo biti usmerjena h kvalitetnejšemu življenju tako v mladosti kot v jeseni življenja.

Novi center bo omogočil, da bodo varovanci lahko zaživel v prijetnem okolju. Toda zidovi sami po sebi ne prinašajo toplote in medsebojnega razumevanja. Vsi moramo skrbeti za spoštovanje vsakogar in se truditi za tople medsebojne odnose.«

Ob tem dogodku je za uspešno izpeljani projekt podjetju PV Invest čestital tudi direktor Premogovnika Velenje dr. Milan Medved in Dragu Potočniku izročil darilo – sliko Jožeta Svetine, slikarja iz Zavodnj nad Šoštanjem, ki je centru Zimzelen podaril 15 slik, da bodo še polepšale njegove prostore.

Diana Janežič

Odprtja centa se je udeležilo veliko ljudi, med njimi tudi mnogo takšnih, ki so na ogled prišli za primer, če bi center lahko kdaj postal tudi njihov dom.

Zbrane so nagovorili in kasneje prerezali trak Darko Menih, Milena Končina, Drago Potočnik in dr. Milan Medved (od leve).

Prostori so svetli, veliki ter opremljeni sodobno in v živih barvah.

Vodiči v Muzeju premogovništva Slovenije s sodelavkami iz muzejske trgovine; v sredini spredaj vodja muzeja Stojan Špegel

DESETLETJE ODSEVANJA VREDNOT ŽIVLJENJA

Muzej premogovništva Slovenije na Starem jašku praznuje letos 10. obletnico ustanovitve, njegova zgodba pa se začne leta 1957, ko je vzniknila zamisel, da bi v Velenju ustanovili muzej, ki bi prikazoval nastanek, razvoj in pomen slovenskega premogovništva.

Kar devet let je trajalo, da je številna ekipa muzejskih in rudarskih strokovnjakov zbrala gradivo, eksponate in uredila prostor na Velenjskem gradu in da je 8. oktobra 1966 zaživela zbirka z imenom Muzej slovenskih premogovnikov. Največ dela je bilo z urejanjem stare grajske kleti, ki so jo preuredili v premogovniško jamo, a to je bil tudi najatraktivnejši del zbirke.

Nova prelomnica se je zgodila leta 1995. Ko se je zaključevalo odkopavanje premoga v jami Škale, se je rodila ideja, da se v del te jame prestavi zbirka z Velenjskega gradu. Ideja se je udejanji-

la 3. julija 1999, ko je bil odprt sedanji Muzej premogovništva Slovenije. Muzej so ustanovili Premogovnik Velenje, Mestna občina Velenje in takratni Kulturni center Ivan Napotnik Velenje.

ZGOVORNE ŠTEVILKE

Muzej, ki velja za najbolj obiskan slovenski podzemni muzej in eno izmed najbolj prepoznavnih turističnih točk Šaleške doline, je od 3. julija 1999 do začetka oktobra letos obiskalo 285.584 obiskovalcev, kar je povprečno 91 obiskovalcev na dan. Največji letni obisk je

31.742 obiskovalcev, največji mesečni obisk 5.508 obiskovalcev, ob največjem dnevnem obisku pa so našli 1.504 obiskovalce. V povprečju je muzej odprt 300 dni v letu, v zadnjem letu pa so imeli obiskovalce iz 54 držav.

Muzej lahko obišejo obiskovalci, starejši od sedem let, ki pred potovanjem proti središču Zemlje dobijo zaščitne površnike in čelade. Obiskovalcem delo rudarjev v podzemnem delu muzeja predstavijo vodiči, lutke rudarjev in multimedijska zgodba v slovenskem, hrvaškem, angleškem, nemškem in italijanskem jeziku.

Na slovesnosti so nastopili Šaleški akademski pevski zbor, Feštabend in Gledališče Velenje.

Del podzemnega muzejskega programa so tudi rudarska malica, vožnja s podzemno železnico ter simulacija rudarske nesreče in razstreljevanja v premogovniku.

Poleg podzemnega doživetja si lahko obiskovalci v razstavnih prostorih na površini ogledajo tudi stalno zbirko slovenskega premogovništva, rudarsko stanovanje iz časa okoli leta 1930 ter prikaz prireditve Skok čez kožo.

Muzej, ki na strokovnem področju sodeluje z Muzejem Velenje in Tehniškim muzejem

Slovenije, je v desetih letih prejel številna priznanja doma in v tujini. Med drugim posebno priznanje Evropskega muzejskega foruma, Valvazorjevo priznanje, Fordovo nagrado za ohranjanje

tehnične dediščine in Zlati grb Mestne občine Velenje.

Prizadevanje muzeja ob njegovi desetletnici je približati muzej čim večjemu številu

obiskovalcev, ne glede na starostne, gibalne, jezikovne in druge omejitve. Muzej je urejen tako, da ga lahko obiščejo tudi invalidi na vozičkih ter slabovidne in naglušne osebe.

»PODAJAMO NAVDUŠENJE«

Ob 10. obletnici muzeja so 7. oktobra v prezivnici pripravili priložnostno slovesnost, na kateri so nastopili Šaleški akademski pevski zbor, Fešta band in Gledališče Velenje s prizorom iz komedije

Knapovska večerja.

Ob obletnici sta zbrane goste nagovorila direktor podjetja PV Invest Drago Potočnik in vodja muzeja Stojan Špegel. Nanizala sta pomembne prelomnice v desetletni zgodbi muzeja in se zahvalila vsem, ki so vse od začetkov leta 1995, ko so začele nastajati prve proge in prostori muzeja, do danes sodelovali pri njegovem razvoju in promociji. »Hvala vsem, ki negujejo tradicijo in vrednote premogovništva, vsem zaposlenim v muzeju in tistim, ki so kjerkoli in kakorkoli sejali dobre občutke in vrednote našega muzeja,« je dejal Stojan Špegel.

Ob obletnici so izdali brošuro, na kateri so v 26 jezikih zapisali »Srečno« in v kateri so nanizani najpomembnejši dogodki pa tudi poslanstvo muzeja. »Poti rudarjev so poti prijateljstva in zaupanja. S pozdravom Srečno! rudarji že od nekdaj pospremijo drug drugega na pot v rove. V pozdravu odmevajo stare rudarske vrednote – tovarištvo, solidarnost in pomoč, ki z velikim upanjem prihajajo na površje med ljudi. Da bi našle srce sveta,« piše v njej.

Stojan Špegel pa je v svojem nagovoru tudi dejal: »V našem muzeju podajamo navdušenje, obiskovalce pozdravljamo z besedo SREČNO. In kakšen je pomen te besede, s katero se obračamo k našim obiskovalcem? Čemu v to besedo polagati našo energijo, sredstva in zaupanje? Menim, da zaradi srčnosti, ki jo rudarji imamo, in besedna igra SREČNO – SRČNO naj bo naš moto za naslednja leta.«

Diana Janežič

ŠE VELIKO USPEŠNIH DESETLETIJ!

Dr. Milan Medved, direktor Premogovnika Velenje: »V desetih letih je muzej našel svoje mesto v dolini in med muzeji. Postal je eden od tehničnih spomenikov slovenskega inženirskega znanja in industrijskega življenja. Bolj kot število obiskovalcev nas veseli, da se številni vračajo, pripeljejo s seboj nove obiskovalce, to pa pomeni, da je nanje res naredil dober vtis.

Blagovni znamki muzeja in Premogovnika Velenje se dopolnjujeta. Stvari, ki so prikazane v muzeju, so nastale in se uporabljale veliko prej, preden smo postavili muzej. Na drugi strani pa je Premogovnik Velenje industrijski obrat, v katerem se morajo vsi procesi nenehno kontinuirano odvijati, če želimo doseči proizvodne rezultate in rentabilnost poslovanja.

Zanimanje za ogled odkopavanja premoga je bilo od nekdaj veliko, danes pa si ne moremo več zamisliti, da bi med rednim delovnim procesom v jamo vodili obisko-

Jernej Vogrin

Ante Kovačević

Boris Kovše

valce. Zato odslej vse, ki želijo spoznati velenjski premogovnik, napotimo v muzej.»

Damijan Kljajič, direktor Muzeja Velenje: »Začetek te zgodbe je v oktobru leta 1966 z zbirko Muzej slovenskih premogovnikov na Velenjskem gradu, nadaljevanje pa 3. julija 1999 z zbirko Muzej premogovništva Slovenije na Starem jašku. Zbirka je sedaj v avtentičnem okolju in na pravem mestu. Muzej Velenje je še vedno lastnik te zbirke, jo upravlja in skrbi za njo, muzej pa upravlja Premogovnik Velenje.

Oba muzeja zelo dobro sodelujeta, strokovnjaki iz Muzeja Velenje opravljajo restavratorska dela, pomagajo z nasveti in to zbirki samo koristi. Čestitke vsem in se vidimo na 20. obletnici!«

Suzana Fajmut Štruel, Podzemni muzej Rudnika Mežica: »Čestitam kolegom iz velenjskega muzeja ob 10. obletnici. Z njimi sodelujemo od začetka in skupaj smo izvedli nekaj aktivnosti – sodelovanje pri mednarodnih projektih, promocija, strokovni nasveti. Stanovska tradicija, sodelovanje še vedno živi in se pri nas v Mežici, kjer nimamo več delujočega rudnika, nadaljuje skozi muzejsko dejavnost.«

Jernej Vogrin, vodič od leta 2004: »Delo vodiča me izredno veseli in ga rad opravljam. Nikoli ni dolgočasno, spoznavam veliko ljudi in z vsako skupino prinesem iz jame drugačne vtise in tudi izkušnje.

Skupine se razlikujejo tudi v svojem predznanju iz premogovništva in temu prilagodim vodenje. Nekatere člane skupine zanimajo podrobnosti, drugih ne, mlajšim obiskovalcem hitro postane dolgčas in jih

je treba spodbuditi na druge načine.

Delo vodiča je zelo odgovorno, saj v jamo peljemo ljudi, ki nimajo znanja in izkušenj za gibanje v njej. Delamo šest dni v tednu, devet ur na dan. Nagrada za takšno delo je zame že možnost, da lahko ljudem pokažem muzej. Ko pridemo iz jame, zaploskajo, na obrazih vidim njihovo zadovoljstvo, da so spoznali svet, ki jim je bil povsem tuj.«

Ante Kovačević, vodič od leta 2003: »Pred prihodom v muzej sem bil strelec v jami. Moje znanje in izkušnje iz dela v pravem premogovniku mi pridejo zelo prav pri vodenju skupin, posebej zahtevnejših. Poleg tega lahko našo zgodbo ponujam bolj pristno, kot če bi se je naučil iz literature.

Obiskovalci si prvi vtis o muzeju oblikujejo ob stiku z vodičem. Ocenjujejo našo držo, nastop, prijaznost, znanje, pripadnost, poleg tega pa jim moramo nuditi tudi varnost, saj marsikdo med njimi čuti tesnobo, tudi strah.

Kako dobro sem opravil delo, mi povedo stiski roke, nasmehi, pohvale v knjigi vtisov. Veliko ljudi pove, da pri nas prodajamo navdušenje in veliko pričakovanje.

Velikokrat nam obiskovalci, ki so si že ogledali podobne muzeje ali ki nasploh veliko potujejo, povedo, da je naš muzej izjemen, poseben. Tudi vodiči si v okviru rednega strokovnega izobraževanja ogledujemo muzeje in lahko ocenim, da je naš res drugačen. Poseben je naš pristop do sporočanja tradicije, predstavljanja tehničnega znanja in tehnološkega razvoja v premogovništvu, povezanosti, tovarništva med rudarji. Vse to počnemo dostojanstveno, s

spoštovanjem do preteklih generacij.

Vabim Velenjčane in vse sodelavce v Skupini Premogovnik Velenje, ki še niso bili v našem muzeju, da pridejo na obisk. Tudi če delajo v jami, bodo prav gotovo videli mnogo zanimivega. Pripeljite družinske člane, prijatelje. Saj veste, ponavadi najmanj poznamo stvari v naši bližnji okolici!«

Boris Kovše, vodja vodičev: »V muzeju delam od leta 1999. V njem je sedaj zaposlenih 8 vodičev. Vsi znamo angleško in nemško, pri vodenju tujih gostov pa nam je v veliko pomoč multivizijska zgodba v tujih jezikih.

Naši obiskovalci pridejo iz jame pod zelo močnim vtisom podzemlja, navdušeni so. Večinoma poudarjamo ogled podzemne zbirke, vendar se posebej zadnja leta v našem muzeju zgodi tudi veliko drugih dogodkov. To so različne razstave, zabavne prireditve, predavanja, srečanja, v jamski kapelici smo imeli že zlate poroke in pravo poroko, v podzemnem Bergmandeljčevem salonu pa praznovanja rojstnih dni, predavanja in srečanja društev.

Delo vodičev ni le v tem, da potešimo radovednost obiskovalcev, temveč ima tudi pedagoški namen. Predstavljamo namreč dejavnost in poklic, ki sta v tem delu Evrope v zadnjih letih postala redka, poleg tega poteka dejavnost pod zemljo in ljudje je nimajo priložnosti spoznavati vsak dan.

Zavedam se, da je 10 let delovanja takšnega muzeja zelo kratko obdobje. Upam pa si trditi, da smo v teh letih zelo napredovali, razširili glas o muzeju in postali prepoznavni.«

GEOLOŠKI STOLPEC KAMNIN ŠALEŠKE DOLINE

V parku pred Muzejem premogovništva Slovenije od srede, 7. oktobra, stoji geološki stolpec kamnin z območja Šaleške doline. Ocenjeno je, da so najstarejše kamnine, ki ga gradijo, stare prek 540 milijonov let.

Ob odprtju geološkega stolpca; desno Mateja Klemenčič

O projektu je najprej spregovorila ravnateljica Šole za storitvene dejavnosti v Šolskem centru Velenje Mateja Klemenčič. Dejala je, da so bile pred dobrim desetletjem v okviru gibanja Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline izdelane raziskovalne naloge z naslovom Šaleška geološka pot.

Kot geologinja je bila mentorica prve raziskovalne naloge, avtorjev pa je bilo več, med njimi Tadej Vodušek, Ervin Strmčnik, Damjan Hann, Klemen Ovnik in Sebastjan Felicijan.

Tadej Vodušek, sedaj je zaposlen v podjetju RGP, je kot študent nato naredil še več raziskovalnih nalog o kamninah. Pred dvema letoma se mu je pridružil Ervin Strmčnik, ki je pripravil tudi prvo maketo geološkega stolpca kamnin Šaleške doline.

Geološki stolpec je zgrajen iz kamnin, ki so nastajale milijone let in predstavljajo del geološke dediščine. Vsaka kamnina je nastajala v specifičnem okolju in obdobju, lahko pa vsebuje tudi fosile. Vsaka lastnost kamnine govori o okolju in pogojih nastanka.

Slovenija je majhna dežela, a z geološkega vidika zelo pestra in zanimiva. Geomorfologija, kot jo opazujemo danes, je nastala šele v obdobju terciarja. Na geomorfologijo Slovenije so močno vplivali dvigovanje Alp in delovanje ledenikov. Med dvigovanjem Alp je posledično prihajalo na ozemlje do močnega tektonskega delovanja, ki je med drugim vplivalo na tektonsko in vulkansko aktivnost ozemlja.

Slovensko ozemlje je bilo večji del geološke zgodovine pokrito s plitvimi ali globokimi morji, v katerih so se usedali različni sedimenti, kasneje pa so nastale različne sedimentne kamnine, med katerimi je tudi debela plast velenjskega lignita.

Geološki steber na Starem jašku je strokovna pridobitev v ponudbi Šaleške doline, ki služi za učne in vzgojne namene. Kot

Tadej Vodušek je kot dijak in študent naredil več raziskovalnih nalog o kamninah in skupaj z Ervinom Strmčnikom prvo maketo geološkega stolpca kamnin Šaleške doline.

je dejala **Mateja Klemenčič**, naj bo geološki steber opomnik za vse ljudi, da sta planet Zemlja in človeštvo zelo tesno povezana. »Geoznanstveniki so ključnega pomena pri oblikovanju uravnotežene trajnostne prihodnosti. Danes so aktualne teme spreminjanje podnebja, izguba biotske raznovrstnosti ter izumiranje živalskih in rastlinskih vrst. Geološko gledano gre za naravo; poznavanje preteklosti pa nas lahko vodi k premišljenemu ravnanju v prihodnosti.«

dj

Člani Pihalnega orkestra Premogovnik Velenje preden so z glasbo razvneli občinstvo

»ZAIGRA NAŠA MUZIKA« NA ŠPANSKEM OKTOBERFESTU

53 članov Pihalnega orkestra Premogovnik Velenje se je med 26. septembrom in 18. oktobrom predstavilo na Oktoberfestu v španskem letoviškem mestu Calella. Festival je tam letos potekal že dvaindvajseto leto zapored.

Španski Oktoberfest se sicer imenuje enako kot Münchenski, a se španski ponša s precej manjšimi številkami, predvsem glede udeležencev in količin popitega piva. Značilnost festivala v Calelli so poleg športnih, kulinarčnih in sejamskih dogodkov predvsem nastopi pihalnih orkestrrov ter pevskih in plesnih skupin, ki predstavljajo narodne pesmi in plese svojih držav.

Na festivalu se je v treh tednih zvrstilo okoli 25 skupin iz 10 evropskih držav, med drugim iz Avstrije, Nemčije, Švedske, Danske in Norveške. Slovenijo je letos predstavljal le velenjski pihalni orkester, ki se je tega festivala udeležil že leta 1994.

Godbeniki so v Calello prispeli prvi dan festivala, v soboto, 26. septembra, in se

najprej predstavili v poulični povorki vseh sodelujočih glasbenih, pevskih in plesnih skupin, ki jo je spremljalo številno občinstvo. V tem delu Španije je v začetku oktobra še poletje in več kot štirideset hotelov je še polnih turistov. Zato je zanje tovrstni festival glasbe in zabave prijetna poživitev počitnic.

Glavni del Oktoberfesta se je odvijal vsak večer v velikem šotoru, kjer so se skupine predstavile v polurnem nastopu. Pihalni orkester Premogovnik Velenje je nastopil v ponedeljek, 5. oktobra, in zbrano občinstvo ogled za ples in ploskanje v taktu. V svoj program so uvrstili popularne skladbe Slavka Avsenika, priredbe slovenskih popevk Jožeta Privška in koračnice.

ŠČEPEC BARCELONE

Enotedensko bivanje v Kataloniji smo godbeniki in njihovi gostje izkoristili tudi za ogled znamenitosti te španske avtonomne pokrajine in pri tem vsekakor nismo zamudili priložnosti za spoznavanje lepote njenega glavnega mesta – Barcelone ter letoviških krajev ob Costi Bravi, med katerimi je najbolj znan Lloret de Mar.

Barcelona ima 1,7 milijona prebivalcev. Leži ob obali Sredozemskega morja in je prestolnica sedem milijonskega naroda – ponosnih Kataloncev, ki govorijo poleg uradnega španskega jezika svoj jezik. Mnogi menijo, da je Barcelona s svojo pretenjenostjo, očarljivostjo, dinamичnostjo že dosegla (sicer neuradni) status glavnega mesta Španije.

Velja za eno najlepših evropskih mest, za njene prebivalce so značilni svoboda, kreativnost, umetnost, strpnost do drugačnosti, tudi »odštekanost«. Da bi te njene značilnosti lahko preverili tudi mi, je bilo le nekaj ur za ogled veliko premalo. Pa vendarle.

Vožnja po Barceloni je preprosta, saj ceste »režejo« ulične bloke vodoravno in navpično, z vzhoda na zahod pa pelje glavna avenija – Avinguda Diagonal. K orientaciji, kje se nahajaš, pripomorejo tudi zanimive, celo nenavadne zgradbe, ki jih je zasnoval barcelonski arhitekt Antoni Gaudi (1852–1926).

Če pa se povzpneš na enega od gričev na robu mesta, najvišji ima 521 metrov, vedno najprej zagledaš ogromno cerkev Sagrada Familia, ki jo je zasnoval Gaudi in jo začel graditi leta 1882. Od takrat ta izjemna gradbena mojstrovina raste v nebo in ne pričakujejo, da bi bila zgrajena pred letom 2026. Kot turistična znamenitost je na ogled že gradbišče, ki ga vsako leto obišče 2,2 milijona turistov in z njihovo vstopnino tudi sofinancirajo gradnjo.

Glavne turistične točke Barcelone, ki jih tudi mi nismo zaobšli, so poleg krožne vožnje po mestu s poudarki na izrazitih Gaudijevih hišah še akvarij, zelo poseben Gaudijev park Güell, nakupovalna ulica Rambla s tržnico, olimpijski stadion, zgrajen za letne olimpijske igre leta 1992 ter področje Narodnega muzeja. Za vse ostale znamenitosti – muzeje, spomenike, bikoborske arene, posebna mestna področja in ostalih 67 parkov – žal ni bilo časa ... Ostala pa je draž, da kdaj nekajdnevno potepanje namenimo le Barceloni.

Ker je bilo med nami tudi veliko nogometnih navdušencev, smo izrabili priložnost in si na stadionu nogometnega moštva Barcelona Neu Camp ogledali nogometno tekmo med Barco in Dinamom iz Kijeva. Med 68.211 gledalci (stadion jih sicer sprejme 98.787) nas je bilo 33 Slovencev. Bili smo med bolj glasnimi navijači – za Barco, da se razume – in zmagali smo z 2:0.

Malo razočaralo nas je spoznanje, da množica ni bolj glasno navijala. Saj Španci še vedno veljajo za temperamenten narod, kajne? Zato smo si navijaško vzdušje v skoraj zadnjih zgornjih vrstah na stadionu pripravili sami in nekajkrat glasno navijali za – NK Rudar. »Naj njihovo ime vsaj enkrat zazveni na Neu Campu!« smo menili. Ugotavljali smo, da bi navijanje Velenjskih knapov prav bučno odmevalo v mogočnem atriju stadiona in da bi Fešta band pripravil odlično veselico po zmagi.

Diana Janežič

Atraktivni del Oktoberfesta je povorka glasbenih skupin po uličicah mesta.

Calella – 1,7 kilometra peščene plaže in razpenjenih valov ter več kot 40 hotelov (zgoraj). Po kulturi še nekaj športa (spodaj)

RUDARSKI OKTET IN DEŽELA TULIPANOV

Rudarski oktet Velenje je v sklopu svoje letošnje 30-letnice delovanja med 1. in 4. oktobrom gostoval na Nizozemskem. V deželo tulipanov se je odpravil na povabilo Antona J. Kropivška, skladatelja in dirigenta pevskega zbora Zvon, ki deluje na Nizozemskem in letos obeležuje 80-letnico delovanja.

Med gostovanjem so na koncertih nastopili skupaj z moškim pevskim zborom Oranje, oktetom Povodni mož in zborom Zvon.

Teden dni po vrnitvi v domovino pa je Rudarski oktet v nedeljo, 11. oktobra, v Domu kulture Velenje gostil 111-članski kraljevi pevski zbor Mastreechter Staar z Nizozemske pod vodstvom dirigenta Paula Vonckena.

Kraljevi zbor deluje v najstarejšem nizozemskem mestu Maastricht. Ustanovljen je bil leta 1883, ko je bil Maastricht samo podeželsko mesto. Od takrat sta se strmo in enakovredno razvijala tako mesto, ki je pridobivalo veljavo v evropskih okvirih, kot moški zbor, ki je postal eden izmed najbolj prepoznavnih svoje vrste in eden od simbolov Nizozemske.

Moški pevski zbor maastrichtska zvezda (simbol mesta je namreč modra zvezda) je danes družba z več kot 150 člani. Zanje je skupno petje odličen hobi, ki jih povezuje in jim omogoča svetovna potovanja. Eno takšnih jih je pripeljalo tudi v Slovenijo in v Velenje.

Organizator potovanj in gostovanj zbora je Anton J. Kropivšek, Slovenec po rodu, sicer pa rojen na Nizozemskem. V oktobru je organiziral potovanje zbora po Sloveniji in z njim med drugim gostoval na Primorskem, v Ljubljani in Velenju.

Dvorana Doma kulture je bila v nedeljo zvečer polna. Delno so jo zasedle žene članov zbora, ki vedno potujejo s pevci, veliko pa je bilo tudi Velenjčanov, ljubiteljev zborovskega petja. Rudarski oktet je z umetniško vodjo Danico Pirečnik z enajstimi pesmimi prikazal svoj širok pevski nabor in izbrane pesmi odlično zapel.

Pravo doživetje pa je bil nastop nizozemskega zbora, saj poseben učinek doseže že pogled na 111 pevcev na odru. Repertoar zbora je izjemno širok: romantična dela, dela za množične operne zборе, ljudske pesmi, verske skladbe, opere in operete, pa tudi monumentalne sodobne kompozicije.

Večer je bil preplet različnih glasbenih žanrov in jezikov. Slišali smo pesmi v latinščini, francoščini, ruščini, nemščini, angleščini, nizozemščini in – seveda – v slovenščini.

Teh ni zapel le Rudarski oktet, temveč tudi gostje z Nizozemske. Najprej je to bil Večerni Ave, nato pa kot dodatek Po jezeru bliz Triglava, ki je z navdušenim poslušalstvom sklenil zelo lep pevski večer.

111 pevcev Maastrichter Staar je predstavilo širok nabor pesmi v več jezikih.

Člani Rudarskega okteta s svojimi nizozemskimi gostitelji, drugi z desne Anton J. Kropivšek

Diana Janežič

VABILO BRIGADIRJEM

V okviru praznovanja 50-letnice Velenja smo se tudi brigadirji brigade Karla Destovnika – Kajuha odločili proslaviti svoj praznik in naše srečanje posvetiti mestu, ki je bilo zgrajeno večinoma udarniško.

Kot brigadirji brigade Karla Destovnika – Kajuha smo prostovoljno sodelovali pri gradnji objektov: po potresu Kozjansko, Kobansko, Posočje, vodovod Ptuj-Juršinci, proga Šamac-Sarajevo, Šaleška magistrala-Lokovica, vodovod Zavodnje, cesta v Bevče, cesta Graška gora-Cirkovce, čiščenje smučišča na Golteh, čiščenje reke Pake ipd.

Vabimo Vas na srečanje brigadirjev MDB KAREL DESTOVNIK – KAJUH, ORA PROGA ŠAMAC-SARAJEVO 1978. Srečali se bomo v petek, 20. novembra 2009. Kraj srečanja bomo kasneje sporočili vsakemu prijavljenemu.

Na srečanje, ki bo hkrati tudi ustanovni kongres zveze mladinskih delovnih brigad in brigadirjev SAŠA regije, so vabljeni tudi brigadirji ostalih mladinskih delovnih brigad.

Prispevek za kritje stroškov je 20 EUR. Prosimo, da o srečanju obvestite ostale brigadirje in brigadirke, s katerimi imate morda še stike.

Oblečeni bodite v športno obleko (po možnosti v brigadirko z odličji). Ob srečanju bi radi uredili stenski časopis in razstavni pano, zato prosimo, da dostavite gradivo in slike do 3. novembra, drugo gradivo pa prinesite na srečanje. Če igrate kakšen instrument, ga prinesite s sabo.

Program srečanja in ustanovnega kongresa:

1. zbor brigadirjev – »prozivka«
2. nagovori komande brigade KDK, brigadirjev in gostov,
3. ustanovitev zveze brigad SAŠA regije, določitev oblik prostovoljnega dela in stalnega druženja,
4. družabno srečanje z večerjo.

Prosimo, da svojo udeležbo potrdite najpozneje **do 15. novembra 2009** na telefonsko številko 041-776-452 ali el. naslov milorad.sikman@t-2.net ali na številko 041-577-689, Koloman Lainšček.

Veselimo se srečanja z vami.

BRIGADIRSKI Z-D-R-A-V-O!

Anton Žižmond, komandant brigade
Nedeljko Prijevič, pomočnik komandanta
Milorad Šikman, predsednik brigade

ZAHVALA

OB SMRTI MOJEGA OČETA

IVANA HORVATA

SE ZAHVALJUJEM PREMOGOVNIKU VELENJE ZA PODARJENO CVETJE, SPREMSTVO GODBE IN PEVCEV NA POGREBU TER GOVORNIKU DRAGU KOLARJU ZA TENKOČUTNO IZREČENE BESEDE. HVALA TUDI SINDIKATU ZA CVETJE IN MOJIM SODELAVCEM V SIPOTEHU ZA DENARNO POMOČ.

IVAN HORVAT

ZAHVALA

OB SMRTI MOJE MAME

MAJDE AMBROŽ

SE ZAHVALJUJEM SODELAVCEM IZ ELEKTRO REMONTA, SODELAVKAM IZ SLUŽBE ZAVAROVANJA IN SINDIKATU HTZ VELENJE ZA IZREČENA SOŽALJA, DAROVANO CVETJE, SVEČE IN DENARNO POMOČ. HVALA VSEM, KI STE MI V TEŽKIH TRENUTKIH STALI OB STRANI.

ZORKA OJSTERŠEK

ZAHVALA

OB SMRTI MOŽA, OČETA, SINA IN BRATA

JANEZA KOLERJA

SE ZAHVALJUJEM NJEGOVIM SODELAVCEM V HTZ OUTN J1 ZA IZREČENA SOŽALJA TER DENARNO IN VSO DRUGO POMOČ. HVALA SINDIKATU HTZ ZA DAROVANO CVETJE IN POMOČ.

ISKRENA HVALA DRAGU KOLARJU ZA ORGANIZACIJO POGREBA TER PEVCEM IN ČASTNI STRAŽI ZA SPREMSTVO NA ZADNJI POTI.

ŽENA MOJCA Z OTROKI,
MAMA ANA IN BRAT ALEKSANDER

ZAHVALA

OB SMRTI MOŽA IN OČETA

VLADA CVIKLA

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM ZA VSO FINANČNO IN DRUGO POMOČ. ISKRENA HVALA KOLEKTIVOMA PREMOGOVNIKA VELENJE IN HTZ VELENJE, SINDIKATOMA PREMOGOVNIKA VELENJE IN SPESS, ČASTNI STRAŽI, RUDARSKI GODBI IN DRAGU KOLARJU.

ŽENA MARJANCA, SINOVA MITJA IN MATIC

ZAHVALA

OB SMRTI MOJE MAME

JUSTINE ORTER

SE ZAHVALJUJEM SINDIKATU HTZ IN SODELAVCEM V REŠEVALNI POSTAJI ZA DAROVANO CVETJE IN SVEČE. HVALA DRAGU KOLARJU ZA POSLOVILNE BESEDE IN VSEM, KI STE JO POSPREMILI NA ZADNJI POTI.

ŠTEFAN ORTER Z DRUŽINO

PLANINSKI TROJČEK

V letu 2009 praznuje Planinsko društvo Velenje 60 let, mesto Velenje je staro 50 let, 55 let je minilo od odprtja Doma na Paškem Kozjaku, 35 let markiramo Šaleško planinsko pot. To so jubileji, ki smo jih želeli velenjski planinci dostojno proslaviti.

Da bi v jubilejnem letu naredili nekaj več, smo si zastavili cilj, da v treh zaporednih poletnih vikendih osvojimo tri tritisočake v Visokih Turah – Hochalmspitze, Grossvenediger in Grossglockner. Projekt je takoj dobil ime »trojček«.

Za tak podvig je potrebno nekaj več znanja in sposobnosti. V ta namen je bil prilagojen program Odprte planinske šole za odrasle, ki jo vsako leto organizira Planinsko društvo Velenje. Letos smo v njej spoznavali osnove gibanja na ledeniških turah ter uporabo tehnične opreme, ki je za to potrebna. V sklopu šole smo opravili tudi dve turi, na katerih smo praktično preizkusili pridobljeno znanje.

Ker dober glas seže v deveto vas, se je novica o naših načrtih hitro širila in že planinsko šolo smo obiskovali člani iz 14 planinskih društev s širšega področja Slovenije. Po uspešno zaključeni planinski šoli smo pridno trenirali in si nabirali kondicijo za naš »trojček«.

HOCHALMSPITZE – 3.360 METROV

Dočakali smo 25. julij, soboto, ko se nas je v zgodnjih jutranjih urah zbralo 28 pohodnikov iz 8 planinskih društev. Za prvi cilj smo si izbrali Hochalmspitze. Iz Velenja smo se zapeljali proti Dravogradu, potem mimo Celovca proti Spittalu.

S Turske avtoceste smo zavili pri kraju Gmünd v prelepo dolino Malta. Občudovali smo številne slapove, ki se z visokih skalnih sten spuščajo v ledeniške potoke. Iz Malte smo zapeljali levo v dolino Gössbach in po strmi cesti dosegli zatrep doline, kjer se nahaja umetno jezero Gösskarspeicher.

Na parkirišču na nadmorski višini 1.670 m smo pustili avtobus, si optali težke nahrbtnike in vzeli pot pod noge. Prešerne volje smo se vzpenjali po strmi cesti, se pomenkovali, občudovali vršace, ki so nas obdajali, zobali jagode, ki so rasle ob poti, se odžejali ob studenčkih, ki so se zlivali na našo pot. Na sedlu za ovinkom pa nas je na nadmorski višini 2.215 m pričakala planinska kočica Giessenerhütte, ki nam je čez noč nudila zavetje.

Naš cilj naslednjega dne se je sramežljivo skrival v megli in gora nam ni hotela pokazati svojega obraza. Ker smo imeli časa dovolj, smo se za aklimatizacijo povzpeli še na vrh za našo kočico. Kar predolgo smo se zadržali na njem in ob vračanju so nas že zmočile prve dežne kaplje. Na toplem, v koči nas je čakala okusna večerja. Spat smo se odpravili zgodaj, saj nas je naslednji dan čakal naporen vzpon.

KRALJICA VISOKIH TUR

V temnem nedeljskem jutru nas je prebudil predirljiv zvok bu-

dilke na mobitelu našega vodnika. Ni nam bilo težko vstati, saj smo toliko lepega slišali o tej mogočni gori v Visokih turah, da smo komaj čakali, da se približamo njenemu vznožju.

Hochalmspitze je impozantna in mogočna gora v Visokih Turah ter najvišja gora v skupini Ankogla. Ledeniki, ki jo obdajajo, se razprostirajo nad zelenimi pobočji. Njeno skalovje je temno obarvan granit. Vsa ta barvna paleta daje gori še veličastnejšo podobo. Imenujejo jo tudi Kraljica Visokih Tur. Ime si zasluži, kajti po obliki je ena najlepših gora v Vzhodnih Alpah.

Ob jutranjem svitu smo se pred kočjo poravnali v kolono in se za našim vodnikom začeli vzpenjati med ledeniški balvani. Hoja po ledeniški moreni in skalnih blokih, ki so naloženi drug na drugega, je bila pestra. Pot vijuga med številnimi ledeniški potočki, ki nakazujejo intenzivno taljenje ledenika. Kar precej mrzlo je bilo, zato so bile skale tudi poledenele.

Ravno ko smo dosegli ledenik Trippkees, je vrhove okrog nas ožarilo sonce. Pogledi, ki očarajo še tako razvajene oči. Za boljše varnost smo si naredili dereze in v roke vzeli cepine, da smo lažje premagovali ledenik, ki je v vršnem delu zelo strm. Počasi smo se povzpeli do skalne stopnje. Mraz nas je že pošteno grizel v roke in noge. Na ozki polički smo sneli dereze in začeli uporabljati plezalni pas in samovarovalni komplet, ko smo s pomočjo jeklenic plezali po granitnih policah in luskah. Pot je dobro varovana in plezanje po njej je bilo čisti užitek.

Ob strmo speljani jeklenici smo hitro napredovali in dosegli škrbino Steinerne Mandln, ki je prava mojstrovina narave. Granitni stolpi se dvigajo visoko v zrak in občutek imaš, da se počasi nagibajo nad ledenik, kamor se bodo porušili. Potem nas

je čakalo še prečenje jugovzhodnega grebena do vrha. Plezanje po grebenu je bilo težavno, saj so tudi tu veliki granitni bloki naloženi drug čez drugega.

Greben je na nekaterih mestih tudi precej izpostavljen in kar dolgo je trajalo, da smo dosegli tako zaželeni vrh Hochalmspitze na 3.360 metrih. Polni ponosa, srečni, nasmejani, s solzami v očeh smo se objemali v veselju, da nas je gora sprejela in nas pustila na vrh. Nekateri bi bili najraje zavriskali, če ne bi vedeli, da se v gorah hodi tiho, da se tu glasove sprejema, ne oddaja. Kakšni razgledi so se nam ponujali okrog in okrog! Z očmi smo iskali cilje, kamor bi se še radi povzpeli. Vzeli smo si še čas za fotografiranje in malico in že je bilo treba misliti na sestop.

Vračali smo se po smeri vzpona. Pot čez strmi del ledenika so nam vodniki olajšali z vrvjo, ob kateri smo se varno in hitreje spuščali. Malo smo se še odpočili pri koči, kjer smo prenočevali, in potem nadaljevali pot proti parkirišču, kjer nas je čakal avtobus. Ker smo bili ta dan, s kratkimi postanki, na poti že okrog dvanajst ur, so se nam sedeži avtobusa prav prilegli. Poslušali smo še zaključne besede naših vodnikov, ki niso skoparili s pohvalami, potem pa utrujeni, a ponosni, da toliko zmoremo, počasi utonili v blažen spanec. Šofer nas je varno pripeljal v Velenje, kjer smo se poslovili z obljubami, da se naslednji vikend zopet dobimo.

Prihodnjič Grossvenediger

Janja Jelenko

DELAVSKA HRANILNICA d.d.
Ljubljana

OBČANKE IN OBČANI ŠALEŠKE DOLINE, SE SPRAŠUJETE, KAKO DO PRIHRANKA VSAJ 15 EUROV NA MESEC?

Število osebnih računov smo letos že povečali za 100 odstotkov! Zakaj? Zaradi prihrankov, ki vam jih prinaša osebni račun.

PRODUKTI	DELAVSKA HRANILNICA	DRUGE BANKE	MESEČNI PRIHRAANEK	LETNI PRIHRAANEK
Osebni račun				
- vodenje	1,04 € (prvo leto brez)	1,70 €	1,70 €	20,40 €
- nadomestilo za dvig gotovine na bankomatih	0 €	0,47 €	4,70 € (za 10 dvigov)	56,40 €
- sprememba višine limita	0 €	4,36 €	0,36 €	4,36 €
Elektronsko bančništvo				
- pristopnina	0 €	20,86 €	1,73 €	20,86 €
- mesečno nadomestilo uporabe	0,42 €	0,44 €	0,02 €	0,24 €
Plačilni promet				
- nakazilo s posebno položnico na bančnem okencu	0,39 €	1,70 €	6,55 € (za 5 plačil)	78,60 €
- direktna obremenitev	0 €	0,30 €	1,50 € (za 5 plačil)	18,00 €
MasterCard kartica				
- letno nadomestilo za uporabo kartice	12,50 €	16,00 €	0,29 €	3,50 €
PRIHRAANEK		15,52 €		202,36 €

Vir: pregled tarif za poslovanje preko transakcijskega računa - Banka Slovenije

IN TO ŠE NI VSE ... OSEBNI RAČUN VAM OMOGOČA TUDI ZNIŽANO KREDITNO OBRESTNO MERO ZA 0,6% TOČKE.

- potrošniški kredit do 120 mesecev s fiksno obrestno mero,
- hipotekarni kredit do 360 mesecev z ugodno obrestno mero.

Vaš obisk pričakujemo v poslovni enoti: Velenje, Šaleška 20, tel.: 03 897 30 07 (08) vsak delovni dan od 8.30 do 17.00 ure.

Spletna stran: www.delavska-hranilnica.si E. pošta: velenje@delavska-hranilnica.si

DA ZOBJE NE BI SAMI IZPADLI

Nasmeh ... Pogosto prva stvar, ki jo opazimo pri človeku. Lahko nas očara s svojo belino ali odvrne, če v ustih opazimo zobe, ki so kot tipke na starem klavirju: črni in beli, vmes pa še kakšen manjka.

Najpogostejši razlog za izgubo zob v obdobju otroštva in mladostništva je zobna gniloba. S preventivnimi ukrepi, ki smo jih več kot trideset let izvajali na našem področju, smo izgubo zob zaradi kariesa pri otrocih zelo zmanjšali. Tako so nasmehi slovenskih otrok danes tako beli kot pri otrocih, živečih v skandinavskih deželah, kjer se lahko pohvalijo z zelo učinkovitim zobozdravstvenim sistemom.

Po petintridesetem letu se nagnjenost k razvoju kariesa zmanjša. Takrat so na zobeh prisotne bakterijske zobne obloge redkeje kot v otroštvu razlog za raztapljanje trdih zobnih tkiv in nastanek zobne gnilobe. Pogostejše je prisotnost zobnih oblog razlog za propadanje opornega tkiva zoba.

Več kot 95 odstotkov odrasle populacije Slovencev oboleva za eno od oblik **parodontalne bolezni, bolezni obzobnih tkiv**, ki je pri odrasli populaciji najpogostejši razlog za izgubo zob. To je kronično bakterijsko vnetje obzobnih tkiv. Prizadene dlesen, čeljustno kost, vlakna, ki zob pričvrščajo v zobnico in zobni cement. Oboli lahko eden ali več zob. Če bolni ne zdravimo, se sčasoma lahko

sicer popolnoma zdrav zob, razmaje in izpade iz zobnice. Govorimo o »hladni ekstrakciji« zoba.

POTEK BOLEZNI

Najblažja oblika parodontalne bolezni in prvi znak prizadetosti obzobnih tkiv je vnetje dlesni ali gingivitis. Izločki bakterij, ki se nahajajo v zobnih oblogah, sprožijo vnetni odziv dlesni. Rob dlesni ob zobnem vratu nabrekne, postane temno rdeče barve in zakrvari ob dotiku z zobozdravniško sondo, pogosto tudi pri krtačenju zob in uživanju hrane. S profesionalno odstranitvijo trdih in mehkih zobnih oblog, ki jo opravi zobozdravnik v zobni ambulanti, in natančno ustno higieno doma vnetje dlesni ozdravimo brez trajnih posledic na opornih tkivih zoba.

Nezdravljen gingivitis s časom napreduje v parodontitis. Bakterije in njihovi izločki prodirajo globlje v prostor med zobom in dlesno in sprožijo kroničen vnetni odziv v tkivu. Poleg dlesni propadajo tudi vlakna, ki zob pričvrščajo v zobnico, čeljustna kost in zobni cement. Bolezen počasi napreduje in s časom

povzroči majanje zoba, pri bolj napredovali bolezni je pogosto treba zob tudi izdreti. Posledice parodontitisa na obzobnih tkivih se nepopravljive.

DEJAVNIKI TVEGANJA

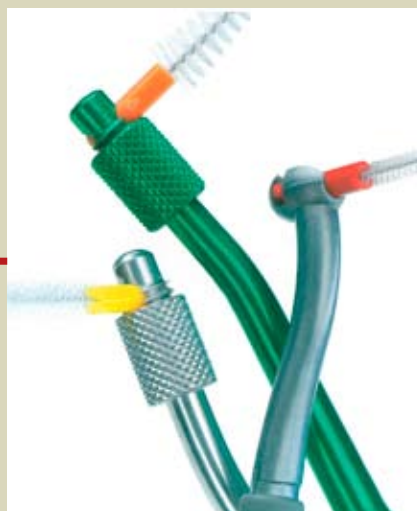
1. ZOBNE OBLOGE – Prisotnost mehkih in trdih zobnih oblog ob zobnem vratu in v medzobnih prostorih je glavni razlog za prizadetost obzobnih tkiv.

Poznani pa so še številni drugi dejavniki, ki negativno vplivajo na zdravje obzobnih tkiv in povečajo verjetnost za počasno, a vztrajno propadanje obešalnega aparata zoba.

2. KAJENJE – Pri kadilcih se pojavljajo težje oblike parodontalne bolezni, ki hitreje napreduje kot pri nekadilcih. Kajenje namreč pospešuje nastajanje trdih zobnih oblog (zobnega kamna), oslabi obrambne mehanizme v tkivih in upočasni proces celjenja. Zdravljenje parodontalne bolezni je pri kadilcih zato dolgotrajnejše, manj uspešno in poteka z več zapleti.

3. DEDNA NAGNjenOST K RAZVOJU BOLEZNI – Na to, kar nam vile sojenice položijo v zibelko ob rojstvu, nimamo

Pripomočki za učinkovito vzdrževanje ustne higiene: zobna ščetka, krtačka za medzobne prostore, zobna nitka

vpliva. Več kot 30 odstotkov populacije je dedno nagnjene k propadanju opornih tkiv zoba. Pri teh ljudeh se navkljub ustreznim higienim navadam in učinkoviti ustni higieni parodontalna bolezen pojavi šestkrat pogosteje kot pri ostalih.

4. PUBERTETA, NOSEČNOST in MENOPAUA so posebej občutljiva obdobja v življenju ženske, povezana z intenzivnimi hormonskimi spremembami, zaradi katerih se pojavijo spremembe v različnih tkivih v telesu. Posledica povišanega nivoja spolnih hormonov v krvi je pospešen obtok krvi tudi v dlesni. Zato pri mnogo ženskah v teh obdobjih dlesen nabrekne, postane temno rdeče barve in krvavi ob četkanju ali uživanju hrane.

Natančno vzdrževanje ustne higiene je v teh obdobjih še posebej pomembno. Raziskave kažejo, da nosečnice s parodontalno boleznijo sedemkrat pogosteje kot nosečnice z zdravimi obzobnimi tkivi rodijo otroka pred rokom ali rodijo otroka z nižjo porodno težo.

5. STRES zmanjša sposobnost telesa, da bi se borilo proti povzročiteljem vnetja, tudi v primeru parodontalne bolezni. Znanstveniki so ugotovili, da celo stres zaradi slabe finančne situacije podvoji možnost za razvoj parodontalne bolezni. Izpostavljeni so predvsem ljudje, ki problem zavračajo in nanj reagirajo čustveno. Tisti, ki se aktivno lotijo reševanja problema, niso bolj podvrženi k razvoju parodontalne bolezni kot ljudje brez finančnih težav.

6. NEKATERA ZDRAVILA

7. STISKANJE ZOB ALI ŠKRIPANJE Z ZOBMI

8. SLADKORNA BOLEZEN IN BOLE-

ZNI, KI OSLABIJO OBRAMBNO SPOSOBNOST ORGANIZMA

ZNAKI

Parodontalna bolezen pogosto poteka tiho, bolezenski znaki pa postanejo dostikrat očitni šele takrat, ko bolezen že močno napreduje. Kateri so tisti znaki, na katere moramo biti pozorni?

- Pordela, nabrekla in boleča dlesen,
- krvavitev iz dlesni pri četkanju in nitkanju zob ter uživanju hrane,
- dlesen odstopa od zoba, zaradi česar je videti zob daljši kot prej,
- majavost zob ali pojav razmikov med zobmi,
- iztekanje gnolja iz žepka med dlesno in zobom,
- kroničen neprijeten zadah iz ustne votline,
- zobje se pri ugrizu ne ujamejo tako lepo kot nekoč,
- protetični nadomestki (npr. delna proteza) v ustih ne ležijo tako dobro kot nekoč.

Če opazimo katerega od teh znakov, je pomembno, da obiščemo zobozdravnika, ki bo po natančnem pregledu ugotovil stopnjo prizadetosti obzobnih tkiv in odredil ustrezno zdravljenje. Ker pa tudi star slovenski pregovor pravi: »Po toči zvoniti je prepozno,« pogledjmo, kako lahko preprečimo razvoj parodontalne bolezni oziroma kar se da upočasnimo njeno napredovanje.

PREPREČEVANJE IN ZDRAVLJENJE

1. Z rednim in učinkovitim odstranjevanjem zobnih oblog z vseh zobnih povr-

šin in medzobnih prostorov odstranimo bakterije, ki so glavni krivec za propadanje opornih tkiv zoba. Vsakodnevna uporaba zobne ščetke in zobne nitke oziroma krtačke za medzobne prostore je temelj učinkovite ustne higiene.

2. Ob rednih obiskih zobozdravnika (vsaj enkrat letno) ta po potrebi z ultrazvočnim čistilcem zobnega kamna profesionalno odstrani trde in mehke zobne obloge iz težje dostopnih prostorov. Paciente z napredovalimi oblikami parodontalne bolezni zobozdravnik napoti k specialistu za ustne in zobne bolezni.

3. Z nekirurškim postopkom luščenja in glajenja zobnih korenin zobozdravnik s površine korenine v gingivalnem žepku odstrani mehke in trde zobne obloge, zobno korenino s kiretami nežno zglaadi in pri tem z njene površine odstrani bakterijske izločke (toksine). Pri nekaterih pacientih s postopkom luščenja in glajenja korenin ponovno vzpostavimo zdravje obzobnih tkiv.

4. V nasprotnem primeru so potrebni bolj radikalni posegi. Parodontolog s parodontalno-kirurškimi posegi vzpostavi takšno anatomijo obzobnih struktur, da zagotovi učinkovito vzdrževanje ustne higiene in s tem zdravje obzobnih tkiv. Sami lahko z redno in učinkovito ustno higieno storimo največ, da ohranimo zobe in obzobna tkiva zdrava daleč v zrela leta.

Gordana Čizmek, dr. dent. med., spec.

Silvestrovanje in novoletni ples v restavraciji Jezero

V prijetnem ambientu bomo ob svečanem meniju in prijetnih zvokih, s polnimi kozarci penine v siju polnočnih raket skupaj stopili v novo leto 2010.

Vsi tisti, ki se nam ne morete pridružiti na silvestrovo in tisti, ki bi se radi zabavali še enkrat, ste prijazno vabljeni tudi 1. januarja na novoletni ples.

Rezervacije sprejemamo na telefon:
03/5866-462 ali 041/873-225.

BOŽIČ V KRANJSKI GORI

Vabljeni v Kranjsko Goro na aktivni oddih od 23. do 27. decembra, v hotele Larix, Kompas, Alpina, Grand hotel Prisank – hotel Alpina ali APP Vitranc.

Cena programa za 3- ali 6-dnevni aktivni oddih

Polpenzion v hotelu na osebo na dan – Larix	53,20 €
Cena polpenziona v hotelu na osebo na dan – Kompas	48,30 €
Polpenzion v hotelu na osebo na dan – Prisank	44,10 €
Polpenzion v hotelu na osebo na dan – Alpina	38,40 €
Najem APP Vitranc – za 2-4 osebe na dan	63,70 €
Najem APP Vitranc – za 2-5 oseb na dan	74,80 €

Cena vključuje: nočitev oziroma najem APP, samopostrežni zajtrk in večerjo v hotelski restavraciji (pri nastanitvi v hotelih), neomejeno kopanje v bazenih Aqua Larix in sprostitevne centra v hotelu Kompas, prost vstop v fitnes v večnamenski športni dvorani Vitranc, prost vstop v Zabaviščni center Korona z veljavno hotelsko izkaznico (gratis žetoni v vrednosti 4 € na osebo vsak dan), hotelske animacije za otroke.

Doplačila za hotelske storitve: turistična taksa, prijava in zavarovanje 1,50 € na osebo/dan, enoposteljna soba 16 €, dodatni samopostrežni obrok 12 €.

Aktivnosti športnega društva, ki bodo objavljene na oglasnih deskah v hotelih: košarka in odbojka v telovadnici, pohod in malica, slavnostna večerja v hotelu, kjer bivate; za najemnike APP doplačilo.

Popusti: otroci do 2. leta starosti gratis, od 2. do 7. leta 50 odstotkov, od 7. do 12. leta 30 odstotkov.

Način plačila v treh mesečnih obrokih z odbitki od plače.

Prijave: člani ŠD do 2. novembra, člani Kluba upokojencev v sredo, 4. novembra, od 9. do 11. ure v klubi pisarni.

ŠPORTNE IGRE SKUPINE PREMOGOVNIK VELENJE

**8. IGRE ŠPORTNEGA DRUŠTVA
20. TENIŠKI TURNIR DIT
sobota, 7. novembra 2009**

Igre so namenjene zaposlenim v Skupini Premogovnik Velenje, članom Kluba upokojencev Premogovnik Velenje in članom DIT. Igre se bodo na posameznih tekmovališčih začele ob 8.45.

Prijavite se lahko za tekmovanja v:

- malem nogometu – telovadnica ŠCV,
- odbojki – telovadnica ŠCV,
- košarki (trojke) – telovadnica ŠCV,
- tenisu – Bela dvorana,
- namiznem tenisu – telovadnica ŠCV,
- pikadu – Bela dvorana,
- ročnem nogometu – Bela dvorana,
- virtualnem bowlingu – Stari kino,
- šahu – Restavracija Jezero.

Tekmujejo lahko člani ŠD, starejši od 18 let. Vsak udeleženec tekmuje na lastno odgovornost.

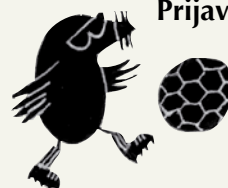
Vsak prijavljeni udeleženec prejme pred tekmovanjem sendvič, majico ter blok za enolončnico in napitek.

Prijavnina je 3 € za člana.

Razglasitev rezultatov in podelitev medalj bo v Restavraciji Jezero ob 14. uri.

**Prijave sprejemamo do
četrтка, 5. novembra,
na sedežu društva.**

KARBON d.o.o.
Čiste tehnologije

Partizanska cesta 78, 3320 VELENJE, SLOVENIJA
Telefon: 03 8982 119, Fax: 03 8996 412
E-pošta: info@karbon.si
Internet: http://www.karbon.si

UGODNO!

Odpadni les za kurjavo

do 1. 12. - 20%

Telefon: 03 8982 129.

TEČAJ PLAVANJA

v Bazenu Velenje od 16.11.

Neplavalci zberite pogum in se udeležite začetnega in nadaljevalnega tečaja, ki ga za svoje člane organizira Športno društvo. Tečaj plavanja zajema: predavanje, učenje plavanja v prsni tehniki in prosti tehniki oz. kravlu ter skoka na glavo in pravilnega dihanja.

Tečaj bo potekal:

- začetni od 16. do 28. 11.,
- nadaljevalni od 16. do 20.11.,
- za odrasle od 20. do 21. ure,
- za otroke od 19. do 20. ure.

Ceni tečaja:

- začetni 25 €,
- nadaljevalni 20 €.

Število mest je omejeno. Prijavite se lahko na sedežu Športnega društva do 13. novembra.

ZAKLJUČNI PLES

ŠPORTNEGA DRUŠTVA BO V SOBOTO, 5. DECEMBRA 2009. Ne zamudite zabave v Vinski Gori! Več informacij v prihodnji številki Športnih novic.

MASAŽA

Masaža in harmonija telesa, Mar-ko Rakita, s. p., Graškogorska 31, Velenje, nudi članom Športnega društva ob predložitvi članske izkaznice 40-odstotni popust na storitve: masaža celega telesa – 60 minut, terapevtska masaža hrbta, refleksna masaža stopal, magnetna bioresonanca – 60 minut, medicinska pedikura – 60 minut in manikura – 40-60 minut.

Člani imajo na voljo brezplačne preglede in svetovanja, saj Mar-ko Rakita sodeluje z mnogimi ki-rurgi in zdravniki po Sloveniji.

TEHNIČNI PREGLEDI

Člane športnega društva obveščamo, da lahko s predložitvijo športne izkaznice koristijo ugodnosti A. M. MIKLAVC TEHNIČNI PREGLEDI, d. o. o.

- 10-odstotni popust pri tehničnem pregledu osebnih vozil do 3,5 t v P. E. Velenje,
- 10-odstotni popust za pranje vozila v avtopralnici v Mozirju.

ZAHVALA

OB SMRTI DRAGEGA OČETA
FRANCA VODOVNIKA
SE ISKRENO ZAHVALJUJEVA PODJETJU IN SINDIKATU PREMOGOVNIKA VELENJE TER SODELAVCEM OUTN RUDARSKI DEL ZA DAROVANO CVETJE IN IZREČENA SOŽALJA.

JANKO IN DRAGO VODOVNIK

ZAHVALA

OB SMRTI NAJINEGA OČETA
EGIDIJA SLATINŠKA
SE ZAHVALJUJEVA PREMOGOVNIKU VELENJE IN NEKDANJIM SODELAVCEM ZA IZREČENA SOŽALJA. HVALA TUDI ČASTNI STRAŽI, GOVORNIKU, PRAPORŠČAKOM IN RUDARSKI GODBI.

VINKO IN JOŽE SLATINŠEK

ZAHVALA

OB BOLEČI IZGUBI DRAGE MAME
STANKE HUDEJ

SE ISKRENO ZAHVALJUJEM SODELAVCEM PC ESTO ZA DAROVANO CVETJE, SVEČE IN OSTALO POMOČ. HVALA VSEM, KI STE JO POSPREMILI NA NJENI ZADNJI POTI.

JERNEJ HUDEJ

„najkonkurenčnejši v mestu!“

Žensko - Moški frizerski studio MA Style
Prešernova 9 A
3320 Velenje
tel.: 059 024 381

DELOVNI ČAS
PON - PET: 6.00 - 20.00
SOB: 7.00 - 13.00

Ime:
Priimek:
Naslov:

-----prepogni in zalepi-----prepogni in zalepi-----prepogni in zalepi-----prepogni in zalepi-----prepogni in zalepi-----

KUPON: peto striženje 50% popusta, deseto striženje BREZPLAČNO!

1.	6.
2.	7.
3.	8.
4.	9.

50% popusta na striženje! **BREZPLAČNO striženje!**

KUPONČEK ZA STRIŽENJE (izreži, prepogni in zalepi) ✂

NOVEMBER IN DECEMBER V FIESI

Polpenzion v dvoposteljni sobi Plus 39 Eur/osebo

POČITNICE V NOVEMBRU IN DECEMBRU

PONUDBA VKLJUČUJE:

- ☉ samopostrežni zajtrk in večerja
- ☉ neomejeno kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morsko vodo (31°C)
- ☉ uporaba finske savne (možnost 'knajpanja' v morju)
- ☉ izposoja hotelskih koles ali pohodnih palic
- ☉ zgodnji check in (sobo lahko prejmete ob 10.00 uri na dan prihoda)*
- ☉ pozni check out (sobo lahko zapustite do 17.00 ure na dan odhoda)*
- ☉ sobe s pogledom na morje (do zasedenosti)
- ☉ zagotovljeno parkirišče
- ☉ zavarovanje in ddv

POPUSTI:

- ☉ otroci od 0 do 3,99 leta starosti (brez ležišča in hrane) - brezplačno
- ☉ otroci od 4 do 12,99 leta starosti na dodatnem ležišču - 50%
- ☉ odrasla oseba na dodatnem ležišču - 20%
- ☉ odbitek za nočitev z zajtrkom - 5 Eur/osebo

DOPLAČILA:

- ☉ penzijski meni (doplačilo za polni penzion) 14 Eur/osebo
- ☉ turistična taksa (obvezno doplačilo) 1,01 Eur/osebo/noč
- ☉ namestitev v sobi tip Superior 10 Eur/osebo/noč
- ☉ namestitev 1/1 (ena oseba v dvoposteljni sobi) 17 Eur/noč

DODATNE STORITVE:

- ☉ razne vrste masaž v Health & Beauty centru

*"zgodnji check in" ter "pozni check out" (odvisno od zasedenosti hotelskih kapacitet)

PAKET VELJA OB BIVANJU VSAJ 3 NOČI. OSNOVNA CENA: 45 Eur/osebo/noč za polpenzion. VELJAVNOST PAKETA OD 23.10.2009 DO 01.11.2009. Vse cene so v eur. DDV je vključen v ceno. Paketne cene ne veljajo za udeležence kongresov in seminarjev. Znižane cene veljajo samo za nove rezervacije narejene po 31.08.2009

Nagradna križanka Golte

							AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	ZNAK ZA ŠTEVILO	KDOR ZELO LJUBI DOMAČI KRAJ	LETOPISEC	SOLMIZACIJSKI ZLOG	DRUŽINA ZVERI	DRUGA NAJVEČJA REKA V ŠVICI, AARE	UREJENA OBALA	ILIRIZEM	PESNIK IN PRIPOVEDNIK (SIMON)	ŽLAHTNI PLIN (AR)
							POVRŠNO OPRAVLJENO DELO (POGOVOR.)										
							AVSTRIJSKA SMUČARSKA LEGENDA T. S.										
							LUTKARICA VOGELNIK				AM. PIS. (WASHINGTON) HIMALAJ. GOVEDO						
							GEOMETRIJSKO TELO					RAZDALJA, ODDALJENOST	NAŠ PISATELJ ANDREJ KDOR KAJ USTVARI				
							HOMERJEV EP VRTNA RASTLINA							ENOTA ZA GLASNOST MODERNA ZVRST GLASBE			
																NAŠ PISATELJ (FRANC MEŠKO)	KIP MOŠKEGA, KI PODPIRA STAVBNI ELEMENT
NAPRAVA ZA VZDRŽEVANJE STALNE TEMPERATURE	STENSKA OBLOGA	VARČNA PORABA	TERMIN	MAJHEN DROBEČ KRUHA, DROBTINA	PROSTOR V GLEDALIŠČU	ELEKTR. MORSKA RIBA DLETAŠT ZOB					ŠTRAJK						
										PROSTOR ZA MEJNO ČRTO IGRIŠČA	LASTNOST NEOSTREGA NAIVNA ŽENSKA						
KDOR DELA NA AKORD								PADAR, RANOCELNIK								AMERIŠKI IGRALEC PACINO NASLOV VODJE ŠIITSKIH MUSLIMANOV	
IZMALIČENOST, IZNAKAŽENOST								DRAMATIK CANKAR KNJIGA PSALMOV					PINGVINU PODOBNA PTICA, NJORKA	AMERIŠKA IGRALKA GARDNER			
EMIL NAVINŠEK			AVANS MEHKA SNOV ZA IZDELKE					NAŠE NACIONALNO PECIVO ANTON JANŠA						JAPONSKA DENARNA ENOTA			
AMERIŠKI IGRALEC CRUISE				NAŠA PEVKA BARUCA	SVOJINA STARA KITAJSKA UTEŽNA ENOTA					POJAV NA VODI AMERIŠKI REZISER (JAMES)				AMERIŠKI GLASBENIK GARFUNKEL DRAG KAMEN			
KOZA, KI JE HRANILA ZEVS									OSEBNI ZAI MEK ILJA ERENBURG			PROSTOR MED STIKAJOČIMA SE STENAMA STATUA				STVAR	PIANIST BERTONCELJ
AMERIŠKI PISATELJ ZNANSTVENE FANTASTIKE ASIMOV KAR VARUJE KNJIGO								KDOR PIŠE LIRSKA DELA					LUKNJICA V KOŽI JAKOB ALJAŽ				
PAS NJIVE, NA KATEREM SE OBRAČAJO STROJI								PRETIRANO POBOŽEN ČLOVEK PODOČNIK PRI PRAŠIČU									
VOLTAMPER			ALUMINIJ PERGAMONSKI KRALJ					VEZNIK NAŠA SLAVNA PESNICA NOVY		OSJE GNEZDO, OSIŠČE	HRIBOVJE NA VZHODU ZDA SESTANEK						
KRAVICA, TELICA				GORSKA REŠEVALNA NAPRAVA, AKIA	GRŠKI OTOK 14. ČRIKA HEBREJSKE ABECEDE							CELINSKA DRŽAVA V SEVERNJI AFRIKI	Nagradna križanka GOLTE Geslo napišite na dopisnico in jo pošljite do 20. novembra 2009 na naslov: uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje. 1. nagrada, dve dnevni smučarski vozovnici za odrasle, 2. nagrada dve dopoldanski smučarski vozovnici za odrasle, 3. nagrada povratna vozovnica za nihalko s kosilom.				
SLAVNI ANGLEŠKI PARNIK, KI JE POTONIL								URIN CLARK GABLE									
IZLIV SEMENA MOŠKEGA SPOILNEGA UDA																	
MESTA NA SKRAJNEM ZAHODU RUSKE FEDERACIJE																	

Rešitev nagradne križanke Gost Velenje, objavljene v Rudarju 8/2009, je geslo: »**Gost vabi na pecivo**«. Nagrajenci so Slavko Pirih, Velenje, Danijela Tomić, Velenje in Samo Mikolič, Ravne na Koroškem. O prevzemu nagrad bodo obveščeni po pošti. Čestitamo!

SILVESTROVANJE V BARBARI 2009/10

NOVOLETNI AKCIJSKI PAKET

2 noči ~ že od 210 Eur/osebo

za rezervacije do 15.11.2009 10% popusta

PAKET VKLJUČUJE:

- ☆ Namestitev v sobah tipa Plus (TWC, klima, mini bar, tel, lcd sat TV, balkon)
- ☆ Samopostrežni zajtrk
- ☆ Silvestrski meni z glasbenim programom (31/12/2009)
- ☆ Brunch (01/01/2010 ~ 10⁰⁰ - 14⁰⁰)
- ☆ Kopanje v pokritem bazenu z ogrevano morsko vodo
- ☆ Prost vstop v savno
- ☆ Parkirno mesto
- ☆ Ddv
- ☆ Presenečenje

DOPLAČILA:

- ☆ Turistična taksa (obvezno doplačilo)
- ☆ Za dodatni dan (nočitev z zajtrkom)
- ☆ Klasičen penzijski menu (razen 31/12/2009)
- ☆ Namestitev v enoposteljni sobi
- ☆ Namestitev v sobi tipa Superior

1,01 Eur/osebo/dan
60 Eur/osebo/dan
14 Eur/osebo/dan
17 Eur/dan
10 Eur/osebo/dan

Soba se na dan odhoda lahko zapusti do 14⁰⁰ ure

Akcijska ponudba -10% velja ob rezervaciji pred 15.11.2009. Navedena cena velja pri bivanju 2. noči, vključno s Silvestrsko večerjo. Vse cene so v Eur. DDV je vključen v ceno.

